

**UCHWAŁA NR XXXIII/276/21
RADY GMINY KOLBUDY**

z dnia 25 maja 2021 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolbudy na lata 2021-2030

Na podstawie art. 18 ust. 1 i 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. z dnia 6 kwietnia 2020 r. Dz.U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.¹⁾) i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. z dnia 26 października 2020 r. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.²⁾) **Rada Gminy Kolbudy uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolbudy na lata 2021-2030”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kolbudy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Kolbudy

Emilia Jóźwik

Emilia Jóźwik

¹⁾ zmiany opublikowane w Dz. U. z 2020 r. poz. 1378

²⁾ zmiany opublikowane w Dz. U. z 2020 r. poz. 2369

Uzasadnienie

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 16b i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolbudy na lata 2021-2030 wyznacza cele strategiczne i działania, które mogą przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki. Strategia stanowi podstawę do realizacji nowych, jak i kontynuowanych działań w zakresie polityki społecznej, które służą poprawie warunków życia mieszkańców w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, tym samym mogą doprowadzić do ich aktywizacji i integracji społecznej.

Strategia jest dokumentem służącym do opracowania szczegółowych programów i projektów z zakresu polityki społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej, partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych, a także innych podmiotów działających w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej.

Przewodniczący Rady Gminy Kolbudy

Emilia Jóźwik

Emilia Jóźwik

Załącznik
do Uchwały Nr XXXIII/276/21
Rady Gminy Kolbudy
z dnia 25 maja 2021 r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY KOLBUDY
NA LATA 2021-2030**



Kolbudy, 2021

SPIS TREŚCI

WAŻNIEJSZE SKRÓTY	3
I. WSTĘP	4
II. WPROWADZENIE	5
II.1. STRUKTURA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KOLBUDY	5
II.2. UWARUNKOWANIA PRAWNE I ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI PROGRAMOWYMI	6
III. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA	9
III.1. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE	9
III.2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	10
III.3. ZASOBY POMOCY I WSPARCIA	13
III.4. POMOC SPOŁECZNA	16
III.5. RYNEK PRACY	18
III.6. RODZINA	19
III.7. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	24
III.8. STAROŚĆ	27
III.9. EDUKACJA	31
III.10. WIĘZI LOKALNE	33
III.11. ANALIZA SWOT	34
IV. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	39
IV.1. WIZJA ROZWOJU GMINY KOLBUDY	39
IV.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I ZADANIA DO REALIZACJI	40
CEL STRATEGICZNY 1. SILNA RODZINA	41
CEL STRATEGICZNY 2. NIEPEŁNOSPRAWNI - AKTYWNI I BEZPIECZNI	44
CEL STRATEGICZNY 3. POLITYKA SENIORALNA – UCZESTNICTWO, BEZPIECZEŃSTWO, OPIEKA I WSPARCIE	46
CEL STRATEGICZNY 4. ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI EDUKACJI ODPOWIADAJĄCEJ WYZWANIAM WSPÓŁCZESNOŚCI	48
CEL STRATEGICZNY 5. BUDOWANIE SILNYCH WIĘZI SPOŁECZNYCH	50
V. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE KOLBUDY	65
SPIS TABEL I WYKRESÓW	67

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

BDL GUS	Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego
CIS	centrum integracji społecznej
DPS	dom pomocy społecznej
GKPRPA	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
GOPS	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
KDR	Karta Dużej Rodziny
KIS	klub integracji społecznej
KKDR	Kolbudzka Karta Dużej Rodziny
MRiPS	Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
MRPiPS-03-R	Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach
NGO	organizacja pozarządowa
NK	procedura Niebieska Karta
OZPS	Ocena zasobów pomocy społecznej
PES	podmiot ekonomii społecznej
ŚDS	Środowiskowy Dom Samopomocy
UG	Urząd Gminy
WRiSPZ-G	Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
WTZ	warsztaty terapii zajęciowej
ZI	Zespół Interdyscyplinarny

I. WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolbudy jest dokumentem, stanowiącym podstawę do realizacji kierunków w polityce społecznej, które mają przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców. Dotyczy to w szczególności tych mieszkańców, którzy są zagrożeni lub dotknięci marginalizacją i wykluczeniem społecznym, aby w konsekwencji doprowadzić do ich aktywizacji i integracji ze społecznością lokalną.

Oparcie funkcjonowania polityki społecznej w gminie na długofalowym planowaniu i przejrzystych celach pomaga zarządzać sferą społeczną (skutecznie zapobiegać i rozwiązywać problemy społeczne oraz odpowiadać na pojawiające się nowe wyzwania) i ułatwia pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na realizację zadań społecznych.

Pozwala również na zintegrowanie i skoordynowanie działań różnych instytucji i podmiotów, działających na polu polityki społecznej (jednostek samorządu terytorialnego różnych szczebli, podmiotów polityki społecznej, gospodarki, rynku pracy i zatrudnienia, organizacji pozarządowych i innych) wokół potrzeb i oczekiwań głównych odbiorców tej polityki oraz kluczowych problemów w tej sferze.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem, który uświadamia społeczności lokalnej skalę zjawisk i problemów społecznych oraz wychodzi naprzeciw jej potrzebom, natomiast dla samorządu stanowi kompleksowy i uporządkowany zbiór celów, działań i metod, ukierunkowanych na wprowadzenie skutecznych rozwiązań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.

W pracach nad Dokumentem uczestniczyli przedstawiciele:

1. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbudach,
2. Urzędu Gminy Kolbudy,

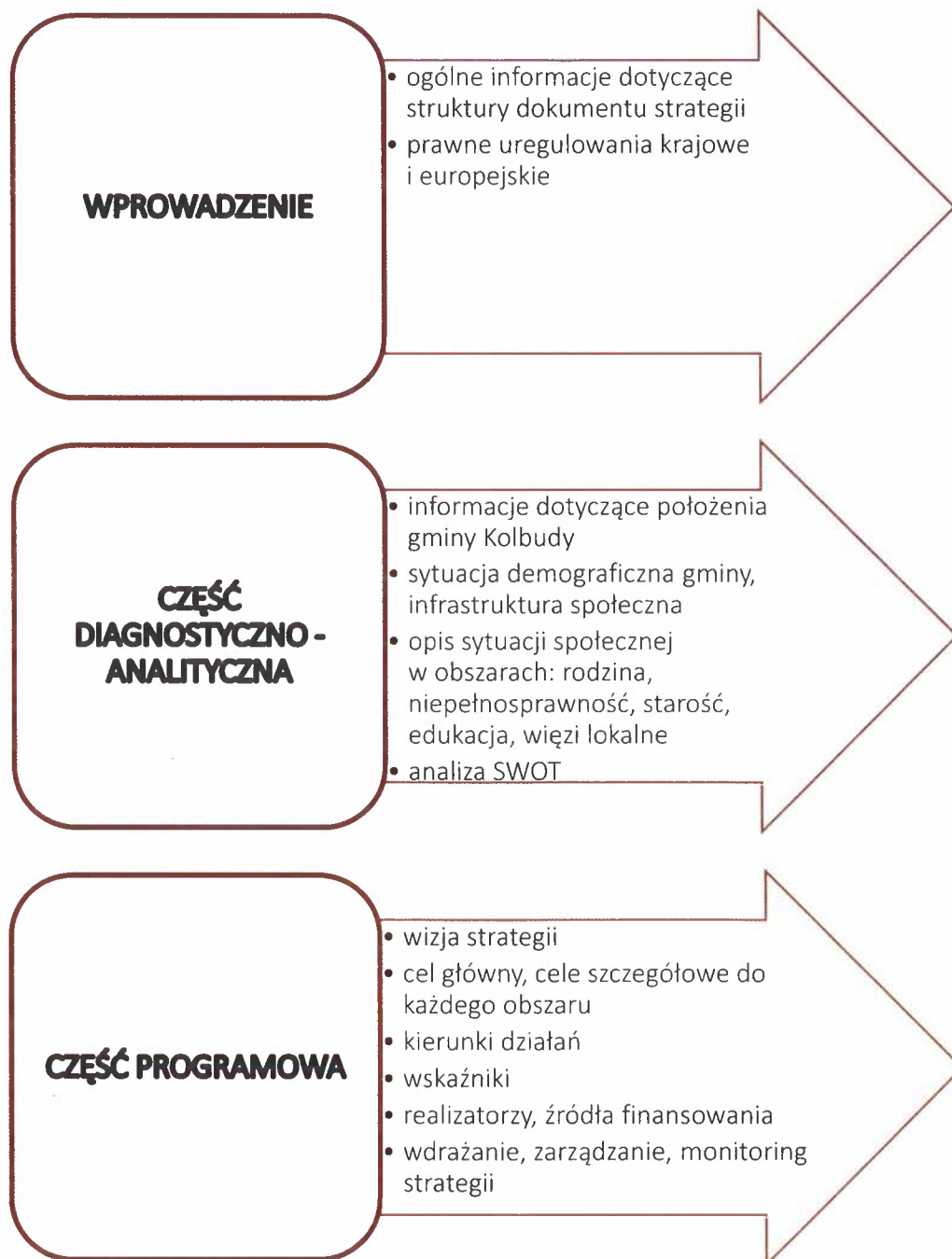
a także:

3. Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki,
4. Pełnomocnik Wójta ds. Seniorów.

II. WPROWADZENIE

II.1. STRUKTURA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KOLBUDY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kolbudy składa się z trzech zasadniczych części, tj. wprowadzenia, części diagnostyczno-analitycznej i programowej.



II.2. UWARUNKOWANIA PRAWNE I ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI PROGRAMOWYMI

Podstawy prawne Strategii

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Strategia, zgodnie z ustawą, powinna zawierać w szczególności: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii, jej ram finansowych oraz wskaźników realizacji działań.

Zgodność z dokumentami strategicznymi

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem określającym priorytety przyszłych działań gminy w zakresie polityki społecznej. Ma ona również pomóc w umocowaniu prawnym konkretnych działań, ma być także istotnym ogniwem w hierarchii dokumentów strategicznych poczynając od Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju – Polska 2030, aż do strategii gminnych, zachowując w stosunku do nich pełną kompatybilność i komplementarność.

1. Zgodność z Długookresową Strategią Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności.

Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków, mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Cel główny realizowany jest w trzech obszarach strategicznych. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy wpisuje się w cele strategiczne i kierunki w obszarze efektywności i sprawności państwa DSRK – Polska 2030, takie jak:

- 1) Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej,
- 2) Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

2. Zgodność ze Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

Głównym celem Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy wpisuje się w cele szczegółowe Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, takie jak:

- 1) wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy,
- 2) redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

3. Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 stanowi załącznik do uchwały nr 376/XXXI/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 12 kwietnia 2021 r.

Cele niniejszej Strategii są spójne z celem strategicznym Strategii Rozwoju Województwa: Otwarta wspólnota regionalna, który realizowany jest poprzez działania określone w ramach celu operacyjnego Wrażliwość społeczna:

1. Rozwój usług społecznych (w tym kadry i infrastruktury), w szczególności w formule zdeinstytucjonalizowanej, przy wykorzystaniu potencjału PES i NGO, na rzecz rodzin, osób z niepełnosprawnościami, osób niesamodzielnych oraz seniorów;
2. Likwidacja barier instytucjonalnych i fizycznych w dostępie do wszystkich usług publicznych, m.in. poprzez stosowanie zasad projektowania uniwersalnego;
3. Aktywizacja i (re)integracja społeczna oraz zawodowa osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i ich opiekunów, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, kobiet, dzieci i młodzieży;
4. Realizacja programów w zakresie: przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami, rozwoju ekonomii społecznej, współpracy z NGO, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przeciwdziałania narkomanii oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;

5. Skuteczna i trwała integracja imigrantów, w tym poprzez działania z obszaru edukacji, kultury, zdrowia i pomocy społecznej;
6. Rozwój instytucjonalny NGO i PES ukierunkowany na: tworzenie stabilnych miejsc pracy, profesjonalizację kadry, rozwój sieci centrum organizacji pozarządowych, wzmocnienie zasobów (w tym majątkowych) i urynkowanie;
7. Wdrożenie mechanizmów kompleksowego wsparcia aktywności obywatelskiej i wolontariatu.

Zgodność z lokalnymi dokumentami strategicznymi Gminy Kolbudy

1. Zgodność ze Strategią Rozwoju Gminy Kolbudy

Strategia Rozwoju Gminy Kolbudy 2030 wyznacza cele strategiczne do realizacji w trzech strefach:

- 1) społecznej,
- 2) gospodarczej,
- 3) przestrzennej.

Cele niniejszej Strategii są zgodne z celami strategicznymi i operacyjnymi zawartymi w strefie społecznej:

Cel strategiczny I: Utrzymanie atrakcyjności osiedleńczej Gminy Kolbudy i zapewnienie optymalnych warunków życia mieszkańców

Cel operacyjny I.1.: Poprawa jakości lokalnej oferty edukacyjnej

Cel operacyjny I.2.: Rozwój infrastruktury rekreacyjnej

Cel operacyjny I.3.: Poprawa jakości lokalnej oferty kulturalnej, w tym oferty dla osób starszych

Cel operacyjny I.4.: Poprawa jakości i dostępności do usług ochrony zdrowia i pomocy społecznej

Cel strategiczny II: Wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego i tożsamości lokalnej w Gminie Kolbudy:

Cel operacyjny II.1.: Skuteczna integracja społeczna mieszkańców

Cel operacyjny II.2.: Zwiększenie poziomu partycypacji społecznej mieszkańców

III. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

Dane przedstawione w diagnozie pochodzą z opracowań własnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbudach, Urzędu Gminy w Kolbudach, sprawozdań resortowych: MRPiPS-03-R Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach (dalej: MRPiPS-03-R), Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (dalej: WRiSPZ-G), Oceny zasobów pomocy społecznej (dalej: OZPS). Ponadto, w miarę dostępności danych prezentowane są wartości i wskaźniki z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (dalej: BDL GUS).

III.1. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE

Gmina Kolbudy położona jest we wschodniej części województwa pomorskiego. Leży w części Pojezierza Kaszubskiego, sąsiaduje z Żuławami Wiślanymi, charakteryzuje się pięknym środowiskiem naturalnym, w otoczeniu lasów. Gmina leży w sąsiedztwie Trójmiasta, co ma wpływ na dostęp do rynku pracy, organizację wypoczynku i czasu wolnego.

Obszar gminy to 8 280 ha, zamieszkały przez 17 839 mieszkańców na 31 grudnia 2019 roku (dane Głównego Urzędu Statystycznego). Ludność na 1 km² wynosiła 216 osób (powiat gdański 149), wykazuje tendencję wzrostową – w 2015 roku 192 osoby (powiat 138). Gminę tworzy 15 wsi sołeckich: Bąkowo, Bielkówko, Bielkowo, Babidół i Nowiny, Buszkowy, Czapielsk, Jankowo Gdańskie, Kolbudy, Kowale, Lisewiec, Lublewo Gdańskie, Łapino, Ostróżki, Otomin, Pręgowo. Największą miejscowością w gminie są Kowale liczące 4 409 mieszkańców.

Gmina Kolbudy leży w powiecie gdańskim z siedzibą władz gminnych w miejscowości Kolbudy. Ośrodkiem administracyjno-usługowym gminy jest wieś Kolbudy.

Niemal cały obszar gminy jest skanalizowany, a ścieki odprowadzane są do oczyszczalni Wschód w Gdańsku. Jest też w dużym stopniu zgazyfikowana. Charakterystycznym dla całej gminy elementem jest dynamiczny rozwój budownictwa mieszkaniowego, indywidualnego i zwartego. W 2019 roku w Rankingu Zamożności Pomorskich Gmin samorząd uplasował się na 5. pozycji w klasyfikacji generalnej i 1. wśród gmin wiejskich (analizowano dochody budżetowe gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca).

W ramach przygotowywania diagnozy Strategii Rozwoju Gminy Kolbudy w okresie lipiec-wrzesień 2020 roku przeprowadzono wśród mieszkańców Gminy Kolbudy badanie ankietowe (CAWI – ankieta internetowa, próba 471 odpowiedzi). Ocena warunków życia w obszarze społecznym dotyczyła najważniejszych obszarów i była oparta o skalę, w której respondenci udzielili odpowiedzi pozytywnych (bardzo dobrze i dobrze) oraz negatywnych (źle i bardzo źle). Najwięcej pozytywnych ocen uzyskała edukacja – szkoły podstawowe (54,4%) przy 7,2% odpowiedzi negatywnych. Drugim najczęściej pozytywnie ocenianym obszarem była infrastruktura sportowo-rekreacyjna (52,0% pozytywne oceny, 14,6% negatywne). Na kolejnym miejscu z 41,4% pozytywnych wskazań uplasowała się edukacja przedszkolna, 10,0% negatywnych ocen. Pomoc społeczna przy aż 38,9% pozytywnych wskazań otrzymała zaledwie 4,0% wskazań negatywnych.

III.2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

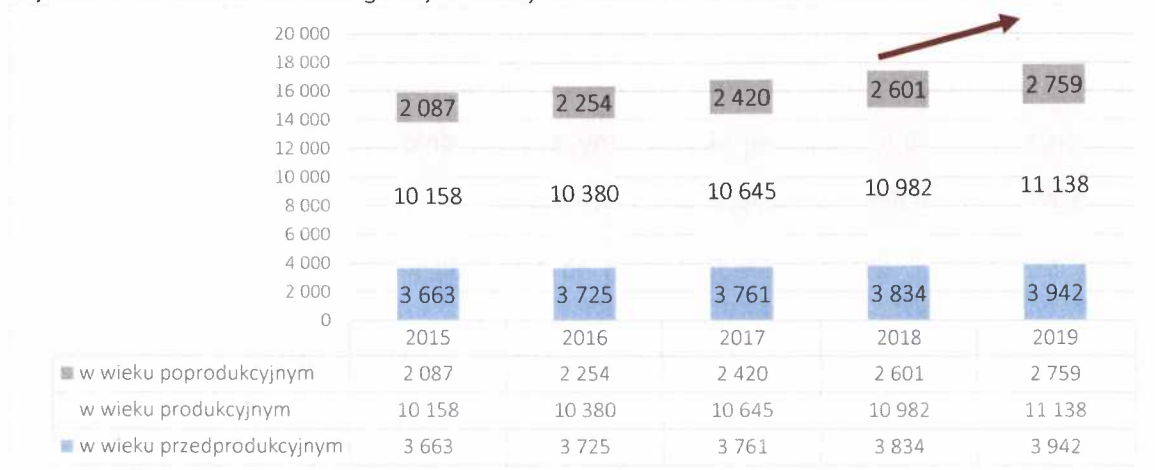
Stan i struktura ludności jest podstawą programowania działań w obszarze społecznym. Badanie potrzeb mieszkańców w każdej grupie społecznej winno przekładać się na planowanie kierunków interwencji i ich realizację.

Główny Urząd Statystyczny w Banku Danych Lokalnych (BDL GUS) publikuje dane dotyczące stanu ludności – w Strategii przedstawione dane skupione na wieku produkcyjnym tj. przyjęty wiek ludności zdolnej do pracy. Dla mężczyzn jest to wiek 18-64 lata, dla kobiet 18-59 lat. Ludność w wieku nieprodukcyjnym to ludność w wieku przedprodukcyjnym 0-17 lat oraz w wieku poprodukcyjnym dla mężczyzn 65 lat i więcej, dla kobiet 60 lat i więcej.

Ogólna liczba mieszkańców gminy Kolbudy według statystyk Głównego Urzędu Statystycznego na 31 grudnia 2019 roku wyniosła 17 839, od 2015 roku wzrosła o 12,1% z 15 908 mieszkańców. Stały i dynamiczny przyrost liczby mieszkańców obserwowany jest w perspektywie wieloletniej – 2005 rok 11 782, 1995 rok 7 930. Struktura wieku ludności zmieniła się następująco: w latach 2015-2019 odsetek dzieci i młodzieży w wieku przedprodukcyjnym spadł z 23,0 do 22,1%, jednakże ich liczba pokaźnie wzrosła, tj. o 32,2%, 672 osoby, z 2 087 do 2 759. Z kolei odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł z 13,1 do 15,5%, a liczba osób starszych wzrosła o 7,6%, 279 osób z 3 663 do 3 942 osób. Liczba mieszkańców gminy wykazanych w statystykach Urzędu Gminy Kolbudy wskazuje, że na koniec 2020 roku zameldowanych było 17 178 osób, w tym

23,9% dzieci i młodzieży (4 106), a 14,7% osób starszych (2 518). Wśród zameldowanych jest 61,4% osób w wieku produkcyjnym.

Wykres 1. Struktura ludności gminy Kolbudy w latach 2015-2019. Źródło: BDL GUS.



Pod względem struktury wieku ludności w gminie Kolbudy jest ona korzystniejsza w porównaniu do kraju, województwa i powiatu. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w 2019 roku wyniósł 22,1% i był nieznacznie niższy niż w powiecie gdańskim (22,5%), ale wyższy niż w województwie pomorskim (19,7%) i Polsce (18,1%). Z drugiej strony udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w gminie Kolbudy wynoszący 15,5% jest niższy niż w powiecie (15,7%), województwie (20,5%) i kraju (21,9%).

Liczba ludności w gminie Kolbudy w pięcioletnich grupach wiekowych wzrastała. Zebrane dane wskazują na największy przyrost procentowy w latach 2015-2019 w grupie mieszkańców w wieku 70-79 lat. Na uwagę zasługuje także fakt znacznego wzrostu liczby osób w wieku 45-59 lat oraz 60-69 lat, które zasilać będą starsze roczniki w najbliższej przyszłości.

Tabela 1. Ludność według wieku w gminie Kolbudy w latach 2015-2019. Źródło: BDL GUS.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	różnica 2015-2019	przyrost w %
0-19	4 000	4 101	4 176	4 244	4 322	322	+8,1
20-44	6 392	6 477	6 567	6 701	6 752	360	+5,6
45-59	2 987	3 072	3 215	3 401	3 545	558	+18,7
60-69	1 675	1 792	1 826	1 917	1 938	263	+15,7
70-79	546	588	708	797	893	347	+63,6
80 i więcej	308	329	334	357	389	81	+26,3

Wskaźnik obciążenia demograficznego tj. liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym na ludność w wieku produkcyjnym wskazuje na zwiększającą się liczbę osób, które z założenia wymagają wsparcia przez osobę mogącą takie wsparcie zapewnić będącą w wieku produkcyjnym. Wartość wskaźnika w 2019 roku w gminie Kolbudy wyniósł 60,2 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, w latach 2015-2019 wzrost o 3,6 osoby. Wskaźnik dla powiatu, województwa i kraju jest bardziej niekorzystny, odpowiednio 61,9, 67,3, 66,7 oraz pokazuje większy wzrost w badanym okresie, plus 5-7-6,6 osoby.

Tabela 2. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminie Kolbudy w latach 2015-2019. Źródło: BDL GUS.

ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	2015	2016	2017	2018	2019	2015-2019
Polska	60,1	61,7	63,4	65,1	66,7	+6,6
Województwo pomorskie	60,7	62,3	64,2	65,8	67,3	+6,6
Powiat gdański	56,2	57,6	59,1	60,3	61,9	+5,7
Gmina Kolbudy	56,6	57,6	58,1	58,6	60,2	+3,6

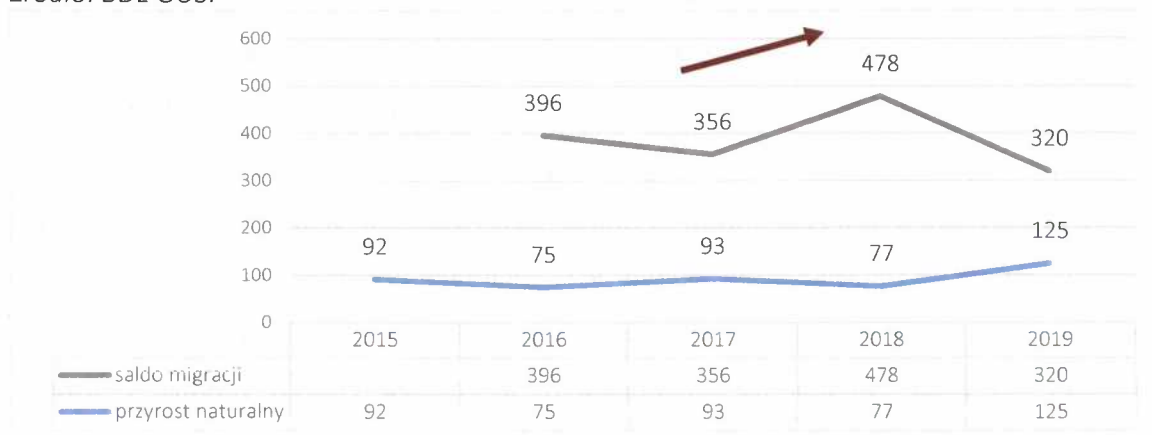
Stały wzrost liczby mieszkańców wynika z dodatniego przyrostu naturalnego oraz dodatniego salda migracji. W każdym roku zanotowana była nadwyżka urodzeń nad zgonami (w 2019 roku 207 urodzeń żywych, 82 zgony), co przekłada się bezpośrednio na wzrost liczby mieszkańców. Głównym powodem gwałtownego wzrostu liczby mieszkańców jest jednakże napływ osób z miast i wsi – meldujących się w gminie Kolbudy. W 2019 roku nowi mieszkańcy, którzy zameldowali się w gminie to 563 osoby, w tym 472 osoby z miast, natomiast 263 osoby wymeldowały się, w tym 159 osób do miast. Nadwyżka osób wybierających gminę Kolbudy jako miejsce zamieszkania jest znacząca.

Dane w zakresie liczby mieszkańców pozyskane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz Urzędu Gminy są rozbieżne ze względu na fakt, iż m.in. dane dotyczące liczby i struktury ludności oraz współczynników demograficznych od 2011 roku są opracowywane przy uwzględnieniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego w 2011 roku.

Wśród osób zameldowanych w gminie prawie 2% to osoby zameldowane czasowo (2019-1,7%, 2020-1,2%). Jednocześnie obserwowany jest napływ nowych mieszkańców, którzy nie meldują się w gminie. Często wynika to z zamieszkania na podstawie wynajmu na nowo powstających osiedlach. Wiąże się to z atrakcyjnym położeniem gminy w strefie podmiejskiej aglomeracji gdańskiej, intensywnością zabudowy i bogatą ofertą mieszkaniową i usługową.

Gmina Kolbudy jest chętnie wybierana jako miejsce zamieszkania i pracy dla emigrantów zarobkowych, liczba obywateli innych państw meldujących się wynosiła w 2018 roku – 116, 2019 – 450, 2020 – 366.

Wykres 2. Przyrost naturalny i saldo migracji ludności gminy Kolbudy w latach 2015-2019. Źródło: BDL GUS.



Wnioski:

- bardzo dynamiczny wzrost liczby mieszkańców ma duży wpływ na planowanie usług społecznych w gminie
- utrzymująca się korzystna struktura ludności, jednak z obserwowanym procesem starzenia się mieszkańców
- wysoka liczba osób napływowych nie meldujących się na terenie Gminy oraz osób tymczasowo zameldowanych
- wysoka liczba nowych mieszkańców wpływa na rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne m.in. edukacyjne, opiekuńcze, mieszkaniowe, związane z zatrudnieniem.

III.3. ZASOBY POMOCY I WSPARCIA

Posiadane zasoby kadrowe i infrastrukturalne pozwalają na zapewnianie pomocy i wsparcia na najwyższym możliwym poziomie. Dostosowywanie zasobów winno współgrać z obserwowanymi potrzebami społecznymi i możliwościami gminy, w miarę realizacji zadań nałożonych ustawami na gminę oraz dostępu do zewnętrznych środków finansowych, w tym dotacji rządowych.

Liczba pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (dalej: GOPS) w Kolbudach wykonujących zadania pomocy społecznej wahała się na przestrzeni lat między 9 a 13 osób,

przy czym na koniec 2020 roku było to 11 osób. Liczba pracowników socjalnych w latach 2015-2020 była również zmienna, przy najniższej liczbie pracowników socjalnych w 2017 roku tj. 6 osób, by od tamtego czasu systematycznie rosnąć do 9 pracowników w 2020 roku. Z uwagi na trudny charakter pracy i zasady ustawowe dotyczące awansu na uwagę zasługuje fakt wzrostu liczby starszych pracowników socjalnych (z 3 do 4). Liczba asystentów rodziny wykonujących zadania opisane w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej była zróżnicowana – jedynie w 2018 roku pracowało 3 asystentów, w latach 2019-2020 zadania wykonywał 1 asystent rodziny. W obliczu specyfiki pracy i trudności w pozyskaniu odpowiedniej kadry niezwykle ważne jest podejmowanie działań nakierowanych na pozyskanie optymalnego poziomu zatrudnienia pracowników zgodnie ze standardami przyjętymi w ustawie o pomocy społecznej (1 pracownik socjalny przypadający na 2 000 mieszkańców lub nie więcej niż 50 rodzin lub osób samotnie gospodarujących), asystentów rodziny zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (1 asystent rodziny na nie więcej niż 15 rodzin).

Tabela 3. Liczba pracowników GOPS w gminie Kolbudy w latach 2015-2020. Źródło: MRPiPS-03, WRiSPZ-G.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba pracowników ogółem	13	9	9	10	11	11
Kadra zarządzająca	1	1	2	2	2	2
Liczba pracowników socjalnych	6	8	6	7	8	9
Starszy specjalista pracy socjalnej	0	0	0	0	0	0
Specjalista pracy socjalnej	1	1	1	1	1	1
Starszy pracownik socjalny	3	3	3	3	4	4
Pracownik socjalny	2	4	2	3	3	4
Liczba asystentów rodziny	2	2	1	3	1	1

Pracownicy GOPS spełniają wymagania ustawowe w zakresie posiadania kwalifikacji i wykonują swoje obowiązki stosownie do zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców gminy. W ramach profesjonalizacji kadry, a także z uwagi na zmiany w zasadaniach realizowanych przez system pomocy społecznej, rekomenduje się zabezpieczenie odpowiednich środków finansowych na szkolenia oraz na szkolenia z zakresu wypalenia zawodowego oraz superwizji dla pracowników socjalnych, służących wzmocnieniu ich kompetencji zawodowych.

W ramach dostępnych zasobów infrastrukturalnych w obszarze społecznym w Gminie Kolbudy w latach 2015-2020 zaobserwowano pozytywne zmiany, choć trzeba podkreślić, że poziom

wyjściowy był skromny. Niezmiennie na terenie Gminy działa Warsztat Terapii Zajęciowej (dalej: WTZ) na 25 miejsc dla osób z niepełnosprawnościami, prowadzony przez organizację kościelną. W obszarze pomocy społecznej od 2016 roku na terenie Gminy funkcjonuje schronisko dla osób bezdomnych, od 2019 roku – schronisko dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi, prowadzone przez organizację pozarządową. Na terenie gminy Kolbudy funkcjonuje prywatny dom pomocy społecznej. Od 2018 roku znacznie zwiększono dostęp do usług dla osób starszych. W kolejnych latach utworzono ze środków własnych gminy oraz dotacji celowej Kluby Senior+ w Kolbudach i Kowalach oraz koło seniora w Lisewcu.

Na terenie gminy nie funkcjonują inne ośrodki wsparcia dla osób starszych, z niepełnosprawnościami, mieszkania chronione, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.

Tabela 4. Infrastruktura w gminie Kolbudy w latach 2015-2020. Źródło: MRPiPS-03, OZPS.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Schronisko dla bezdomnych – liczba miejsc	0	40	30	40	30	40
Liczba osób korzystających	0	32	62	60	55	64
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	0	0	0	7	5	5
Kluby samopomocy – liczba placówek	0	0	0	1	2	3
Liczba miejsc	0	0	0	15	40	50
Liczba osób korzystających	0	0	0	15	40	79
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	0	0	0	1	2	1
Warsztat Terapii Zajęciowej – liczba uczestników zajęć	25	28	27	28	26	26
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	brak danych	brak danych	brak danych	10	11	10

Wnioski:

- poziom zatrudnienia w GOPS utrzymuje się na prawidłowym poziomie zgodnie z ustawą o pomocy społecznej
- zapewnienie kadrze pomocy społecznej stałego dostępu do szkoleń i doradztwa specjalistycznego, w tym do superwizji pracy socjalnej
- REKOMENDACJA: dostosowywanie infrastruktury społecznej z uwzględnieniem potrzeb społecznych np. placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, środowiskowy dom samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dzienny dom pobytu

III.4. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest działanie na rzecz przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych osób i rodzin, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Oznacza to konieczność współpracy i podejmowania przez klienta działań nakierowanych na polepszenie swojej sytuacji życiowej. Pomoc winna mieć charakter przejściowy, jeśli klient ma możliwości usamodzielnienia się od pomocy społecznej. W ramach pomocy społecznej przyznawane są świadczenia pieniężne i niepieniężne oraz prowadzona jest praca socjalna z osobami i rodzinami. Praca socjalna prowadzona jest w celu rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków tej społeczności. W latach 2015-2020 nastąpiły istotne zmiany w liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej. Ogólna liczba spadła w latach 2015-2017 z 337 do 298 rodzin, następnie w latach 2018-2019 roku wzrosła do 367, by w 2020 roku obniżyć się do 338 rodzin korzystających ze świadczeń lub/i pracy socjalnej (pomimo sytuacji pandemicznej w kraju i na świecie). Na uwagę zasługuje fakt systematycznego i znaczącego spadku liczby rodzin korzystających ze świadczeń (-30,8%, z 292 do 202) przy jednoczesnym dynamicznym wzroście liczby rodzin objętych pracą socjalną (+193,0%, z 100 do 293), w tym wyłączną pracą socjalną (+202,2%, z 45 do 136). Obrazuje to zmianę w zakresie stosowania narzędzi pomocy społecznej w pierwszej kolejności wsparcia w postaci pracy socjalnej i następnie włączanie świadczeń.

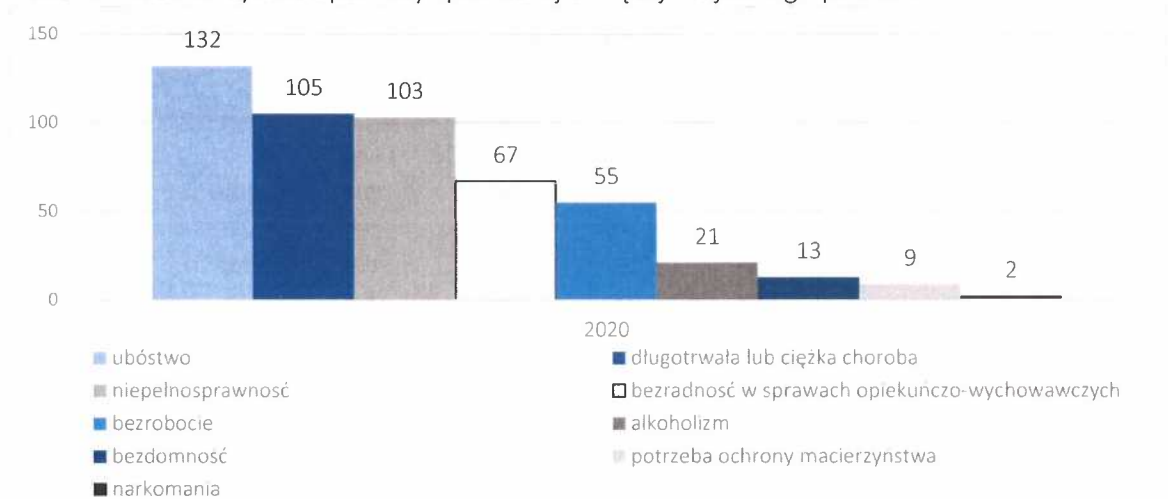
Wykres 3. Rodziny objęte pomocą społeczną i pracą socjalną w gminie Kolbudy w latach 2015-2020. Źródło: MRPIPS-03.



Pomoc społeczna przyznawana jest przy wystąpieniu przesłanek do udzielenia pomocy społecznej. W Gminie Kolbudy w 2020 roku dominujące trzy powody udzielenia pomocy społecznej to w kolejności: ubóstwo (132 rodziny), długotrwała lub ciężka choroba (105 rodzin) oraz niepełnosprawność (103 rodziny). Dość dużą grupę wśród rodzin objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowią rodziny wymagające wsparcia ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (67 rodzin).

Wykres 4. Powody przyznania pomocy społecznej rodzinom w gminie Kolbudy w 2020 roku. Źródło: MRPIPS-03.

Rodzina może korzystać z pomocy społecznej z więcej niż jednego powodu



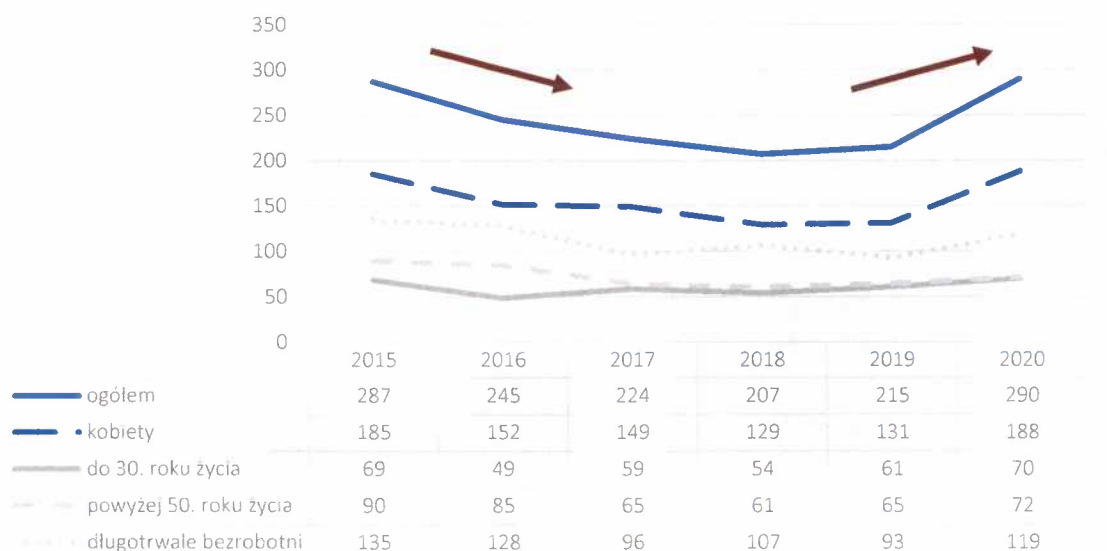
Wnioski:

- coraz szersze stosowanie pracy socjalnej jako narzędzia wspierającego osoby wymagające pomocy
- świadczenia pieniężne i niepieniężne włączane w uzasadnionych przypadkach
- największe potrzeby osób korzystających z pomocy z powodu ubóstwa, długotrwałej choroby i niepełnosprawności

III.5. RYNEK PRACY

Jednym ze wskaźników świadczących o sytuacji gospodarczej gminy jest wskaźnik poziomu bezrobocia wśród jej mieszkańców. Na terenie Gminy Kolbudy, jak i w całym kraju w latach 2015-2019 obserwowano stały, regularny spadek liczby osób bezrobotnych i dotyczyły one nie tylko ogólnej liczby, ale także osób młodych, osób do 50. roku życia, długotrwanie bezrobotnych. Odwrócenie trendu nastąpiło w 2020 roku, głównie z powodu ogłoszenia stanu epidemicznego ze względu na zagrożenie zakażenia Sars-Cov-2. Relatywnie najwyższy wzrost odnotowano w łącznej liczbie osób bezrobotnych (+34,9%), kobiet (+43,5%), długotrwanie bezrobotnych (+28,0%).

Wykres 5. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Kolbudy na 31 grudnia w latach 2015-2020. Źródło: BDL GUS.



Liczba podmiotów do rejestru REGON wskazuje na stan i aktywność w obszarze aktywności gospodarczej. W Gminie Kolbudy w 2019 wskaźnik liczby podmiotów wpisanych do rejestru

REGON na 10 000 ludności wynoszący 1 554 podmioty wskazywał na dużo wyższą aktywność niż w powiecie (1 356), województwie (1 311) oraz kraju (1 175). W latach 2015-2019 wskaźnik w gminie wzrósł o 11,2%.

Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej w gminie Kolbudy w latach 2015-2019. Źródło: BDL GUS.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 000 ludności	1 397	1 424	1 469	1 504	1 554
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 000 ludności	143	141	139	154	131
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 000 mieszkańców	1 055	1 066	1 098	1 141	1 195

W strukturze zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Kolbudy 54% wszystkich podmiotów działają w sekcjach: C – Przetwórstwo przemysłowe, F – Budownictwo; G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. 97,1% podmiotów zatrudnia do 9 osób, 2,5% między 10 a 49 pracowników, pozostałe 0,4% to podmioty zatrudniające 50-249 pracowników.

Wnioski:

- wysoki poziom rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców
- atrakcyjne warunki na terenie gminy do powstawania nowych podmiotów gospodarczych

III.6. RODZINA

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, pełni istotną funkcję w życiu każdego człowieka, zarówno dziecka, jak i dorosłego. W rodzinie kształtowane są poglądy i system wartości człowieka, jednostkowość i predyspozycje charakterologiczne. Właściwie spełniane funkcje rodziny zapewniając dzieciom poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości, dając im możliwość prawidłowego rozwoju i właściwego wypełniania ról społecznych w przyszłości. Podejmowanie działań na rzecz rodziny w Gminie Kolbudy miało na uwadze prawidłowo funkcjonujące rodziny, jak i rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.

Jednym z działań zachęcających do zameldowania na terenie gminy było przesyłanie wszystkim nowonarodzonym mieszkańcom gminy pakietu powitalnego zawierającego list gratulacyjny

oraz produkty sponsora od 2017 roku (2019 – 224). Warunkiem otrzymania prezentu było zameldowanie dziecka w gminie Kolbudy.

Celem promowania modelu i wizerunku rodziny wielodzietnej w gminie Kolbudy realizowane są projekty – ogólnopolski i lokalny. Dla mieszkańców gminy Kolbudy dostępna jest Karta Dużej Rodziny (dalej: KDR) – ogólnopolskiego systemu zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin z 3 i więcej dzieci realizowanego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej (dalej: MRiPS). Prawo do posiadania KDR przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci, w tym rodzicom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz dzieciom w wieku do 18. roku życia, w wieku do 25. roku życia w przypadku dzieci uczących się w szkole lub szkole wyższej i bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. W 2019 roku w związku ze zmianą przepisów Ustawy o Karcie Dużej Rodziny i możliwości uzyskania karty dla rodziców, którzy mają lub w przeszłości mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci – bez względu na ich wiek – gwałtownie wzrosła liczba składanych wniosków. Łącznie 3 358 osoby z 941 rodzin posiadało aktywną Kartę. Uruchomiono także lokalny system zniżek w ramach Kolbudzkiej Karty Dużej Rodziny (dalej: KKDR). Uprawnieni mogą korzystać ze zniżek m.in. na przejazdy transportem publicznym, zniżki w lokalnych sklepach i u lokalnych przedsiębiorców, a także w placówkach przedszkolnych.

Oprócz działań skierowanych do wszystkich rodzin, bez względu na liczbę dzieci, zamieszkujących gminę Kolbudy kierowano wsparcie do rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Rodziny z problemami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą korzystać ze wsparcia asystenta rodziny w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zadania asystenta skupione są na podnoszeniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, zdobywaniu przez nich umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami dnia codziennego. Asystent w jednym czasie może pracować z nie więcej niż 15 rodzinami. W latach 2015-2020 liczba rodzin objętych wsparciem w całym roku wynosiła od 10 do 22. Współpraca z asystentem rodziny jest coraz częstszym narzędziem wykorzystywanym przez sąd rodzinny, od 2016 do 2020 roku z 0 do 9 rodzin.

Tabela 6. Wspieranie rodziny w gminie Kolbudy w latach 2015-2020. Źródło: WRiSPZ-G.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba asystentów rodziny w gminie	2	2	1	3	1	1
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny w całym roku	13	10	18	18	19	22
Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	2	0	6	5	7	9
Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną w miesiącach	12	6	12	12	6	6
Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę, z tego ze względu na:	3	1	6	8	9	5
Osiągnięcie celów	2	0	3	4	3	2
Zaprzestanie współpracy przez rodzinę	0	0	2	2	6	3
Brak efektów	1	0	1	2	0	0
Zmianę metody pracy	0	1	0	0	0	0

W latach 2015-2020 nie udało się powołać rodzin wspierających – współpracujących z rodziną wymagająca wsparcia w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych, na podstawie umowy z GOPS. Nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w których oferta wsparcia dzieci i młodzieży uwzględnia sytuację rodzinną dziecka i jego indywidualne potrzeby. Jednakże pomimo braku świetlic socjoterapeutycznych, dobrze rozbudowana sieć świetlic wiejskich stanowi potencjał infrastrukturalny dla działań środowiskowych, przy zaangażowaniu odpowiedniej kadry specjalistów.

Na terenie gminy funkcjonuje 9 świetlic wiejskich (w tym 3 w remizach strażackich). W ofercie świetlic są zajęcia sportowe (np. joga, gimnastyka, aerobik) oraz artystyczno-kulturalne (np. zajęcia plastyczne, rękodzieła artystycznego) dla mieszkańców gminy Kolbudy – zarówno dzieci i młodzieży, jak i dorosłych. W 2020 roku w świetlicy w Kowalach realizowane były dla dzieci zajęcia z zakresu profilaktyki finansowane w ramach Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (dalej: GKPRPA).

Gmina zobowiązana jest ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do współfinansowania pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy w latach 2018-2020 utrzymywała się na podobnym poziomie. Liczba dzieci, które opuściły pieczę zastępczą w ostatnich latach była niższa. Wpływ na to zjawisko ma przede wszystkim wiek

umieszczanych dzieci w systemie pieczy zastępczej, a także możliwość ich dalszego usamodzielnienia, tj. osiągnięcie wieku pełnoletności.

Tabela 7. Współfinansowanie pobytu dziecka z gminy Kolbudy w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej w latach 2015-2020. Źródło: dane własne GOPS w Kolbudach.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba dzieci	24	26	29	33	36	35
Powróciły do rodziny biologicznej lub usamodzielnily się	6	2	7	2	3	2
Kwota (w zł)	211 852	236 102	249 066	278 792	283 018	290 070

Przemoc w rodzinie występuje, w każdej grupie społecznej, zawodowej, wiekowej, a jest problemem trudnym do zdiagnozowania i przedstawienia rzeczywistej liczby rodzin z tym problemem ze względu na swój charakter. Część osób doznających przemocy w rodzinie nie zgłasza tego faktu, nie ujawnia przesłanek do zgłoszenia przez inne osoby odpowiednim służbom, by podjąć działania przeciwdziałające przemocy w rodzinie. Zjawisko przemocy jako zachowania destruktywne niesie ze sobą długotrwałe negatywne skutki psychologiczne, a w skrajnych przypadkach zagrażające życiu i zdrowiu osób, które jej doznają.

Opierając się na statystykach dotyczących liczby wszczynanych procedur Niebieska Karta (dalej: NK) widać, że w latach 2015-2020 problem dotyczył około 20 rodzin w każdym roku (wyjątkiem rok 2016 – 10 rodzin). Najwięcej procedur wszczynanych jest przez Policję – w szczególności w przypadkach, kiedy dochodzi do jego nagłej i gwałtownej eskalacji – około 75%. Przedstawiciele zgłaszali przemoc w każdym roku, między 1 a 6 Kart. Przedstawiciele Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kolbudach (dalej: GKPiRPA) są uprawnieni do wszczęcia procedury, jednakże nie miało to miejsca w żadnym roku. W uzasadnionych przypadkach Komisariat Policji w Kolbudach prowadzi sprawy w trybie art. 207 Kodeksu Karnego dotyczącego znęcania się psychicznego lub fizycznego nad osobą najbliższą – jak wskazują statystyki postępowania dotyczą większości Kart, w 2020 roku wszystkich. Czynniki współistniejące z przemocą w rodzinie, jakie zdiagnozowano w przeprowadzaniu procedur NK to problem uzależnienia od alkoholu lub innych substancji (m.in. psychoaktywnych, leków) występujący w rodzinie – między 10 a 17 procedur w każdym roku.

Tabela 8. Procedura Niebieskie Karty w gminie Kolbudy w latach 2015-2020. Źródło: dane własne GOPS w Kolbudach.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba wszczętych Niebieskich Kart, w tym:	22	10	19	24	26	20
Policja	16	5	14	20	16	14
Pomoc społeczna	3	1	2	4	6	5
Ochrona zdrowia	0	3	2	0	0	1
Oświata	3	1	1	0	4	0
GKPRPA	0	0	0	0	0	0
Liczba prowadzonych postępowań w trybie art. 207 KK	7	12	7	18	21	20
Liczba zakończonych procedur, w tym z powodu:	15	16	9	24	25	11
Ustanie przemocy oraz uzasadnione podejrzenie o zaprzestaniu jej dalszego stosowania / zrealizowanie indywidualnego planu pomocy	7	10	7	20	9	4
Brak zasadności podejmowania działań	8	6	2	4	16	7

Zagadnieniami z zakresu przemocy w rodzinie zajmuje się powołany przez Wójta Gminy Kolbudy Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Kolbudy. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego i członków grup roboczych jest podejmowanie działań profilaktycznych w celu ograniczenia lub całkowitego wyeliminowania kolejnych zachowań przemocowych ze strony osób stosujących przemoc oraz działalność informacyjna, dzięki której osoby doznające przemocy i osoby z ich najbliższego otoczenia uzyskują wsparcie psychologiczne i prawne, otrzymują gotowe informacje na temat przysługujących im form pomocy, a przede wszystkim stopniowo odzyskują poczucie sprawczości i odpowiedzialności za własny los. W latach 2015-2020 zakończono łącznie 100 Kart, w roku od 9 do 25 Kart. W przypadku 57 Kart zakończono procedurę ze względu na ustanie przemocy lub zrealizowanie indywidualnego planu pomocy.) Brak zasadności podejmowania działań dotyczył 33 Kart, które uznawane są przez Zespół Interdyscyplinarny jako procedury, w których w toku podejmowanych działań nie stwierdzono występowania przemocy w rodzinie, procedura została wszczęta w wyniku długotrwałego konfliktu, gdzie nie jest możliwe jednoznacznie wskazanie osoby stosującej przemoc i osoby jej doznającej, bądź też przy długotrwałym braku współpracy ze strony rodziny objętej procedurą lub w przypadku kiedy procedura została wszczęta wobec osób nie zamieszkujących wspólnie.

W ramach działalności Gminnej komisji ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii na terenie Gminy Kolbudy w zakresie profilaktyki uzależnień działały nieodpłatne punkty pomocy prawnej oraz punkt pomocy psychologicznej dla osób uzależnionych oraz ich rodzin, organizowano świetlice opiekuńczo-wychowawcze w szkołach, prowadzono warsztaty dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Na bieżąco dystrybuowano ulotki, foldery dotyczące profilaktyki, dostępne na stronach Gminy Kolbudy.

Wnioski:

- aktywne wspieranie rodzin wielodzietnych i nowonarodzonych dzieci w Gminie Kolbudy, promowanie modelu rodzin wielodzietnych
- potencjał na wykorzystywanie działań Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kolbudach
- funkcjonujący w gminie Zespół Interdyscyplinarny zajmujący się problemami przemocy w rodzinie, który skupia specjalistów w zakresie pracy z rodzinami

III.7. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Za osoby z niepełnosprawnością uznaje się osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe znaczące ograniczenia możliwości wykonywania czynności życiowych tj. samoobsługi, przemieszczania się, czynności manualnych, orientacji w otoczeniu, zdolności komunikowania się z innymi ludźmi oraz czynności związanych z uczeniem się, wykonywaniem pracy, życiem rodzinnym czy prowadzeniem gospodarstwa domowego.

Statystyki dotyczące niepełnosprawności prowadzone na poziomie powiatowym. Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim wskazują na regularny wzrost liczby wydanych orzeczeń o niepełnosprawności mieszkańcom gminy Kolbudy w wieku powyżej 16. roku życia, z 166 w 2017 roku do 202 w 2019 roku, +21,7%. Liczba orzeczeń o znacznym stopniu niepełnosprawności nieznacznie wzrosła, z 67 w 2019 roku do 74 w 2019 roku, +10,4%.

Tabela 9. Wydane orzeczenia o niepełnosprawności mieszkańcom gminy Kolbudy w wieku 16 lat i więcej według stopnia niepełnosprawności w latach 2017-2019. Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Razem liczba wydanych orzeczeń, w tym:	166	178	202
stopień znaczny	67	73	74
stopień umiarkowany	93	97	119
stopień lekki	6	8	9

Udzielanie pomocy społecznej wynika z występowania określonych problemów, wśród których jest niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba. Liczba rodzin korzystających z pomocy z tytułu niepełnosprawności spadła z 129 do 103 w latach 2015-2020, minus 20,2%. Jednocześnie, z wahaniami w poszczególnych latach, wzrosła liczba rodzin, w których występuje choroba, z 84 do 105 rodzin, +25,0%. Niezbędna jest obserwacja zmiany struktury rodzin korzystających z pomocy, by dostosowywać istniejącą infrastrukturę.

Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności i długotrwałej lub ciężkiej choroby w gminie Kolbudy w latach 2015-2020. Źródło: MRPiPS-03R.



Na terenie gminy Kolbudy nie ma oferty aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami. Jedynym ośrodkiem który zapewnia aktywizację dorosłych osób z niepełnosprawnością na terenie gminy to Warsztaty Terapii Zajęciowej w Łąpinie. Projekty umożliwiające podniesienie kompetencji zawodowych i wzrost aktywności społecznej realizowane są w większych miejscowościach – Gdańsku, Pruszczu Gdańskim. Utrudnieniem w dostępie do tej oferty jest brak dowozu do tych miejsc – mieszkańcy muszą organizować sobie dojazd na własną rękę, w konsekwencji osoby te ze względu na swoje ograniczenia (szczególnie brak mobilności) bardzo rzadko korzystają z propozycji w innych miejscowościach. Na terenie gminy Kolbudy nie funkcjonują zakłady pracy chronionej.

Dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Gminie Kolbudy dostępne są usługi specjalistyczne realizowane ze środków rządowych. W latach 2015-2020 znacznie wzrosła liczba osób objętych tą formą pomocy, przy znacznym wzroście liczby świadczeń i kwoty świadczeń (odpowiednio o 316,2% i 576%). Dostęp do usług Środowiskowego Domu Samopomocy (dalej: ŚDS)

zapewniany był w każdym roku dla 5 osób w placówce prowadzonej przez organizację pozarządową na terenie gminy miejskiej Pruszcz Gdański.

Tabela 10. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w gminie Kolbudy w latach 2015-2020. Źródło: MRPiPS-03R.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi – liczba osób	3	3	4	6	9	7
Liczba świadczeń (godzin usług)	382	413	811	1 117	1 444	1 590
Kwota świadczeń	11 761	12 860	23 413	41 329	63 536	79 500

W ramach realizacji zadań z ustawy o rehabilitacji społecznej i zawodowej osoby z niepełnosprawnościami korzystały z Warsztatu Terapii Zajęciowej prowadzonego przez organizację kościelną. Rokrocznie uczestnikami WTZ jest między 25 a 28 osób.

Od 2019 roku nową formą wsparcia, z której korzystali opiekunowie osób z niepełnosprawnością była opieka wytchnieniowa, realizowana przez gminę Kolbudy w ramach rządowego Programu „Opieka wytchnieniowa”. Zapewniano opiekę w formie pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych, a członkowie ich rodzin, opiekunowie osób z niepełnosprawnościami w czasie świadczenia usług mogli przeznaczyć czas na odpoczynek, a także załatwianie innych niezbędnych spraw codziennych. Usługami opieki wytchnieniowej w 2019 roku objęte były 3 osoby, a w 2020 roku 6 osób. W 2020 roku gmina Kolbudy przystąpiła również do programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, z którego skorzystało 11 osób. Ponadto gmina przystępowała do innych dostępnych form usług dla osób z niepełnosprawnościami, tj. „Opieka 75+” (2020 r. – 13 osób) czy „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” (2019 r. – 3 osoby).

Wnioski:

- zwiększające się zapotrzebowanie na usługi w miejscu zamieszkania dla osób z przewlekłe chorych, jak i osób z niepełnosprawnościami,
- niewystarczająca infrastruktura wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami
- kluczowe wykorzystywanie zewnętrznego dofinansowania na wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów

III.8. STAROŚĆ

Proces starzenia się mieszkańców obserwowany jest w gminie Kolbudy, tak samo jak w powiecie gdańskim, województwie pomorskim i Polsce. Dynamika procesu w gminie jest jednakże niższa ze względu na swoją lokalizację i przez to napływ nowych mieszkańców z terenów innych miast i osiedlanie się poza miastem. Według danych GUS liczba osób w wieku poprodukcyjnym w 2019 roku wyniosła 3 942, w poprzedzających 5 latach wzrosła o 279 osób, z 3 663. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wyniósł 15,5%, natomiast odsetek osób w wieku 65 i więcej lat to 12,4% i był niższy niż w powiecie gdańskim (12,6%), znacznie niższy niż w województwie pomorskim (16,9%) i Polsce (18,1%). Jednak, wartość wzrostu tego odsetka w latach 2015-2019 była porównywalna dla każdej wymienionej jednostki administracyjnej i zawierała się między 1,8 a 2,4%.

Według danych z ewidencji ludności prowadzonej przez Referat Spraw Obywatelskich i Urząd Stanu Cywilnego Urzędu Gminy Kolbudy w 2020 roku najwięcej osób w wieku 60 lat i więcej zamieszkiwało sołectwa Kolbudy (870) i Kowale (599) – odpowiednio 27,9% i 19,3% populacji seniorów w gminie ogółem. Najstarszym sołectwem tj. o najwyższej wartości stopy starości, było sołectwo Bielkówko (23,95%), a najmłodszym – Bąkowo (11,8%).

Statystycznie, wskaźnik obciążenia demograficznego wyliczany przez Główny Urząd Statystyczny tj. liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wskazuje na nadal korzystniejszą sytuację w gminie Kolbudy – 24,8 osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym – niż w powiecie gdańskim 25,4 osób i znacząco korzystniejszą niż w województwie (34,3) i kraju (36,5). Warto jednak wskazać, że wzrost wartości wskaźnika jest porównywalny – plus 3,9 w powiecie, plus 4,3 w gminie, plus 4,8 w województwie, plus 5,1 w kraju.

Tabela 11. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym oraz odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem w gminie Kolbudy w latach 2015-2019. Źródło: BDL GUS.

Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	2015	2016	2017	2018	2019	różnica 2015-2019
Polska	31,4	32,7	34,0	35,3	36,5	+5,1
Województwo pomorskie	29,5	30,8	32,1	33,2	34,3	+4,8
Powiat gdański	21,5	22,5	23,5	24,4	25,4	+3,9
Gmina Kolbudy	20,5	21,7	22,7	23,7	24,8	+4,3

Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	2015	2016	2017	2018	2019	różnica 2015-2019
Polska	15,8	16,4	17,0	17,5	18,1	+2,3
Województwo pomorskie	14,7	15,3	15,8	16,4	16,9	+2,2
Powiat gdański	10,8	11,2	11,7	12,1	12,6	+1,8
Gmina Kolbudy	10,0	10,6	11,3	11,8	12,4	+2,4

Proces starzenia się ludności charakteryzuje się także feminizacją, czyli coraz wyższą liczbą kobiet przypadających na 100 mężczyzn w populacji osób starszych. Z opracowania Pełnomocnika Wójta Gminy Kolbudy ds. Seniorów wynika, że w 2019 roku współczynnik feminizacji w grupie wieku 60 i więcej lat wynosił 122,2, w grupie 80-89 lat to już 177,5, a w grupie 90 i więcej lat aż 260,0 kobiet padało na 100 mężczyzn.

Ponadto, obserwowana jest singularyzacja tj. częstsze pojawianie się gospodarstw jednoosobowych, w których mieszkają osoby starsze. W konsekwencji konieczne jest zapewnienie jak najdłuższego samodzielnego życia w miejscu zamieszkania osobom samodzielnie gospodarującym.

Podejmowane działania na rzecz osób starszych są systemowe, spójne z przyjętą przez Radę Ministrów w roku 2018 Polityką społeczną wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo-Uczestnictwo-Solidarność, poparte wynikami badania społecznego „Portret mieszkańców gminy Kolbudy w wieku 60 lat i więcej”, zrealizowanego w 2017 roku. Przeprowadzono badanie socjologiczne wśród osób w wieku 60 lat i więcej na reprezentatywnej próbie 8% subpopulacji. Ze 183 osobami przeprowadzono wywiad pogłębiony z zastosowaniem standaryzowanego kwestionariusza. Prawie 17% respondentów zadeklarowało trudności z wykonywaniem czynności dnia codziennego, ponad 24% wskazało na potrzebę systematycznej pomocy ze strony rodziny lub innych osób. Według raportu z badania, ponad 76% mieszkańców gminy w wieku 60 lat i więcej nie uczestniczyło w ostatnich latach w żadnej aktywności dedykowanej seniorom organizowanej przez gminę, głównie ze względu na: zły stan zdrowia (50% badanych), trudności z dotarciem na miejsce, gdzie odbywają się wydarzenia (32%). Na podstawie diagnozy sytuacji starszych mieszkańców gminy, wyróżniono następujące obszary działań: integracja wewnątrz i międzypokoleniowa, aktywizacja społeczna i włączenie społeczne, edukacja, bezpieczeństwo i profilaktyka.

Inicjatywy skierowane do wszystkich seniorów w gminie Kolbudy zapewniają podtrzymanie lub

wzbudzenie aktywności społecznej, fizycznej, edukacyjno-kulturalnej. Organizowany był m.in. bal – zabawa taneczna dedykowana seniorom (300 uczestników), gmina wspierała także inicjatywy finansowane z funduszy sołeckich (sołeckie zabawy andrzejkowe, wigilie oraz bale karnawałowe dla seniorów). Seniorzy mieli możliwość udziału w zajęciach językowych, gimnastyce, tańcu terapeutycznym. Ważną inicjatywą jest wsparcie lokalnych liderów-seniorów. W 2020 roku realizowany był projekt partnerski z organizacją pozarządową Pomóż sąsiadowi – warsztaty lokalnych liderów aktywizujących społeczność lokalną, w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Dla mieszkańców gminy w wieku 60+ oraz osób z grupy podwyższonego ryzyka zapewniony był dostęp do teleopieki, będącej systemem zdalnego wsparcia seniorów, umożliwiającego zabezpieczenie seniorów o istotnie ograniczonej mobilności w miejscu zamieszkania. Teleopieka jest usługą dającą możliwość całodobowego wezwania pomocy w przypadku zagrożenia życia, zdrowia lub bezpieczeństwa. W latach 2015-2018 korzystało 16 osób, w 2019 roku 14 osób, a w 2020 zaledwie 10 osób.

Osobom starszym samotnym lub w rodzinie, jeżeli członkowie rodziny nie są w stanie zapewnić wystarczającej opieki można przyznać usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Potrzeby osób starszych w zakresie usług opiekuńczych są na bieżąco i w wystarczającym wymiarze zaspokajanie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbudach. Zapotrzebowanie na świadczenie usług w miejscu zamieszkania regularnie rośnie w latach 2015-2020, na co wskazuje rosnąca liczba osób, którym przyznano to świadczenie. Liczba świadczeń (godzin usług) wynosiła między 6 401 a 8 249 godzin w latach 2015-2019. W 2020 roku nastąpił spadek do 5 279 godzin ze względu na objęcie osób wcześniej korzystających z usług opiekuńczych programami „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” oraz „Opieka Wytchnieniowa”. W 2019 roku GOPS w Kolbudach przystąpił do Ministerialnego Programu Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych – edycja 2019, w ramach którego 3 osoby starsze skorzystały z bezpłatnych usług opiekuńczych w okresie od lipca do grudnia 2019. Na uwagę zasługuje realizacja projektu „Lokalne centra oparcia psychogeriatrycznego w systemie usług opiekuńczych województwa pomorskiego”, w ramach którego 20 seniorów wzięło udział w warsztatach z psychogeriatrą; 10 seniorów skorzystało z indywidualnych konsultacji psychologicznych (finansowanie Rządowy Program ASOS).

Tabela 12. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania w gminie Kolbudy w latach 2015-2020.
Źródło: MRPiPS-O3R.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania – liczba osób	17	20	26	22	28	33
Liczba świadczeń (godzin usług)	6 413	7 505	8 249	6 401	7 133	5 279
Kwota świadczeń	69 754	86 505	109 958	122 771	167 925	123 529

Na terenie gminy Kolbudy do 2017 roku nie funkcjonował żaden ośrodek wsparcia dla osób starszych. Od 2018 zaczęto tworzyć kluby dla seniorów – w 2020 działały dwa Kluby Senior+ oraz Koło Seniora, w których zapewniane były zajęcia edukacyjne, aktywizujące i integracyjne 2 razy w tygodniu po 4 godziny. Zadanie finansowane z Rządowego Programu Senior+ oraz środków własnych gminy.

W sytuacji braku możliwości zapewnienia wsparcia w miejscu zamieszkania zapewniany jest pobyt w domu pomocy społecznej (dalej: DPS). Jak pokazują dane, i w tym aspekcie zapotrzebowanie rośnie, w latach 2015-2020 z 9 do 13 osób. Średnio każda osoba przebywała w DPS około 11 miesięcy. Średnia wartość pobytu przez jeden miesiąc wzrosła o 36,1%, z 2 291 zł w 2015 roku do 3 117 zł w 2020 roku.

Tabela 13. Pobyt w domu pomocy społecznej mieszkańców gminy Kolbudy w latach 2015-2020.
Źródło: MRPiPS-O3R.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	9	7	11	12	11	13
Liczba świadczeń	98	77	105	122	108	135
Kwota świadczeń w zł	224 540	197 048	260 473	332 176	328 288	420 814
Średnia liczba świadczeń na osobę (miesiąc)	10,9	11,0	9,5	10,2	9,8	10,4

Wnioski:

- rosnące obciążenie demograficzne w gminie będzie powodować większe potrzeby w zapewnieniu wsparcia osobom starszym
- w populacji osób starszych dominują kobiety, więcej jest gospodarstw jednoosobowych
- rekomendowany dalszy rozwój infrastruktury na rzecz osób starszych, w tym zwiększenie dostępu do usług w ośrodkach wsparcia oraz miejscu zamieszkania, w tym opieki domowej i wsparcia opiekunów osób starszych
- brak cyklicznej oferty edukacji dla osób starszych (m.in. Uniwersytet III wieku).

III.9. EDUKACJA

Infrastruktura edukacyjna w Gminie Kolbudy zapewnia dostęp do dobrze rozwiniętej sieci szkół podstawowych i placówek przedszkolnych. Gmina jest organem prowadzącym 6 jednostek publicznych: Zespołu Kształcenia i Wychowania w Kolbudach (Szkoła Podstawowa im. Mariusza Zaruskiego, Szkoła Filialna w Buszkowach i Przedszkole w Kolbudach), Zespołu Kształcenia i Wychowania w BielkóWKu, Zespołu Kształcenia i Wychowania w Lublewie Gdańskim, Szkoły Podstawowej w Pręgowie, Szkoły Podstawowej w Kowalach oraz Przedszkola w Kowalach. Ponadto na terenie gminy funkcjonują niepubliczne szkoły, przedszkola i żłobki (11 jednostek), a także kluby dziecięce (3 jednostki).

W Gminie Kolbudy zabezpieczona jest wysoka liczba miejsc w przedszkolach publicznych – 382 miejsc (Przedszkole w Kolbudach, Przedszkole w Kowalach, Przedszkole w BielkóWKu, Przedszkole w Lublewie, publiczne Przedszkole „Stumilowy Las” w Pręgowie) oraz w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych 186 miejsc. W gminie działają również niepubliczne przedszkola, które oferują łącznie 480 miejsc wychowania przedszkolnego (Dwujęzyczne CET w Kowalach, Skrawek Nieba w Kowalach, Przedszkole w Bąkowie, „Magiczny Kuferek” Kolbudy, „Jestem” w Jankowie Gdańskim, Akademia Przedszkolaka Anna Rampalska w Kolbudach, „Skrzaty” w BielkóWKu). Liczba dzieci w publicznych i niepublicznych przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego wzrosła z 644 w roku szkolnym 2015/2016 do 770 w roku szkolnym 2019/2020 (stan na 30 września), tj. o 19,6%.

Zwrócić trzeba uwagę na fakt uczęszczania do placówek przedszkolnych funkcjonujących na terenie Gminy Kolbudy większej liczby dzieci niż wynika to ze statystyk meldunkowych. Można to wiązać z rzeczywistym zamieszkiwaniem na terenie gminy osób zameldowanych poza gminą, korzystających z infrastruktury na terenie Gminy Kolbudy.

Tabela 14. Liczba miejsc statutowych i przyjętych dzieci do przedszkoli niepublicznych według stanu na dzień 31 marca 2021 roku w gminie Kolbudy. Źródło: opracowanie własne Urząd Gminy.

Wyszczególnienie	Liczba miejsc statutowych	Liczba przyjętych dzieci
Razem, z tego:	480	422
Przedszkole „Jestem”	50	25
Skrzat BielkóWko	50	29
Przedszkole Niepubliczne Bąkowo	60	36
Skrawek Nieba – Kowale	100	111
Dwujęzyczne w Kowalach CET	125	139

Magiczny Kuferek Kolbudy	45	39
Akademia Przedszkolaka Kolbudy	50	43

Liczba uczniów w szkołach na terenie Gminy dynamicznie wzrasta od roku szkolnego 2015/2016 do 2019/2020 – z 2 027 do 2 915 uczniów, tj. o 43,8%. Jednym z czynników wzrostu była reforma systemu oświaty wygaszająca gimnazja oraz powstanie w 2018 roku metropolitalnej Szkoły Podstawowej w Kowalach.

Tabela 15. Liczba uczniów i dzieci w szkołach w publicznych i niepublicznych jednostkach oświatowych według stanu na dzień 30 września w gminie Kolbudy w latach 2015-2020. Źródło: opracowanie własne Urząd Gminy.

Wyszczególnienie	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba uczniów ogółem, w tym:	2 055	1 983	2 048	2 813	2 915
Liczba uczniów w publicznych szkołach podstawowych	1 078	1 004	1 224	2 194	2 343
Liczba uczniów w niepublicznych szkołach podstawowych	475	485	502	594	572
Liczba uczniów w gimnazjum publicznym i niepublicznym	502	494	322	25	0

Wszystkie publiczne placówki oświatowe na terenie gminy zatrudniają pedagogów szkolnych. 5 placówek zatrudnia psychologów. Najczęstszymi problemami uczniów są: konflikty rówieśnicze, obrażanie, wulgaryzmy, dokuczanie i wyśmiewanie uczniów słabszych, odrzucenie i brak akceptacji przez rówieśników, zachowania przemocowe, w tym agresja słowna i fizyczna, cyberprzemoc. Dla dzieci emigrantów zapewniane jest wsparcie w szkole (dodatkowe godziny zajęć mające na celu adaptację do środowiska i naukę języka).

Obserwowana jest znacząca różnica w liczbie dzieci zameldowanych na terenie gminy a liczbą dzieci uczęszczających do szkół gminnych, młodzieży po ukończeniu nauki w szkole podstawowej, gmina nie ma do zaoferowania żadnej placówki edukacyjnej ponadpodstawowej.

W ramach lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży Wójt Gminy Kolbudy przyznawał stypendia za wyniki i osiągnięcia w nauce dla dzieci i młodzieży.

W roku 2019 nakłady na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego wyniosły około 1,3 mln zł i były o 0,6 mln niższe niż w roku poprzednim. W każdym roku organizowano różnorodne imprezy kulturalne, warsztaty i spotkania mieszkańców realizowane przez Urząd Gminy Kolbudy (dalej: UG) bądź organizacje pozarządowe. Mieszkańcy mieli okazję zobaczyć na żywo zarówno

artystów lokalnych jak i zagranicznych. Mieszkańcy mogli uczestniczyć w różnorodnej ofercie zajęć kulturalnych organizowanych w różnych miejscowościach na terenie Gminy Kolbudy.

Wnioski:

- dobrze rozwinięty system szkolnictwa podstawowego
- pomimo wysokiej liczby miejsc w przedszkolach, rosnące potrzeby w tym zakresie
- niewystarczająca liczba miejsc w szkołach ze względu na napływ nowych mieszkańców

III.10. WIĘZI LOKALNE

Budowanie silnych więzi w społeczności lokalnej przyczynia się do budowania społeczności odpowiedzialnej, zaangażowanej w rozwój własnej społeczności, rozwiązywanie problemów w ramach własnych możliwości i potencjału. To członkowie danej społeczności najlepiej znają zasoby i potrzeby mieszkańców, włączają najbardziej odpowiednie narzędzia do podwyższania jakości życia jej mieszkańców. Samodzielne działania budują poczucie sprawstwa, nie oczekiwanie na podejmowanie inicjatywy osób czy podmiotów spoza społeczności np. samorządu. Aktywność obywatelska i społeczna mieszkańców może być realizowana indywidualnie lub w ramach działania w organizacjach społecznych.

Potencjał ilościowy organizacji pozarządowych na terenie Gminy Kolbudy jest podobny jak w Polsce i województwie pomorskim, jednak lepszy w porównaniu do powiatu gdańskiego. Wskaźnik liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 000 mieszkańców wzrastał w każdej z wymienionych jednostek administracyjnych w latach 2015-2019 (dana za 2020 rok niedostępna w GUS na czas generowania danych). W ostatnim przedstawianym roku wartość wskaźnika wyniosła 37, jest on znacząco wyższy niż średnia wszystkich gmin wiejskich województwa pomorskiego tj. 33,41.

Tabela 16. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 000 mieszkańców w latach 2015-2019. Źródło: BDL GUS.

Wskaźnik	2015	2016	2017	2018	2019	2015-2019
Polska	35	37	38	37	38	+3
województwo pomorskie	35	37	38	35	37	+2
powiat gdański	26	27	29	28	29	+3
gmina Kolbudy	35	39	40	37	37	+2

Zgodnie z zapisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, współpraca Gminy Kolbudy z organizacjami pozarządowymi była corocznie planowana w Programie Współpracy Gminy Kolbudy z Organizacjami Pozarządowymi i Innymi Podmiotami Prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego. W 2019 roku celem głównym programu było dążenie do harmonijnej i partnerskiej współpracy pomiędzy Gminą a organizacjami pozarządowymi dla systematycznej poprawy jakości życia mieszkańców i zaspokajanie ich potrzeb społecznych. W obszarze społecznym zlecono organizacjom pozarządowym do realizacji zadania: organizacja wypoczynku letniego o charakterze profilaktyczno-zdrowotnym, prowadzenie dwóch Klubów Senior+, udzielanie schronienia osobom bezdomnym, udzielanie pomocy żywnościowej (realizacja Programu Operacyjnego Pomocy Żywnościowej 2014-2020 - Podprogram 2019), świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Większość zadań realizowana była przez organizacje spoza Gminy. Wydaje się, że cele organizacji pozarządowych z terenu Gminy skupione są na własnych potrzebach, brak dobrze rozwiniętej bazy organizacji pozarządowych w obszarze pomocy społecznej.

Wolontariat jest aktywnością społeczną mocno wpisującą się w budowanie więzi społecznych na poziomie lokalnym. Niski poziom liczby inicjatyw wolontarystycznych może wynikać z braku centrum wolontariatu, przez to braku promocji i koordynacji tej formy aktywności wśród mieszkańców w każdym wieku.

Wnioski:

- relatywnie wysoka liczba organizacji pozarządowych
- stosunkowo niski potencjał organizacji pozarządowych z terenu gminy w obszarze pomocy i wsparcia społecznego, w tym obserwowane zróżnicowane aktywności w poszczególnych sołectwach
- niski poziom aktywności wolontarystycznej, w tym grup młodzieżowych.

III.11. ANALIZA SWOT

OBSZAR RODZINA

Co działa w gminie i powinno być kontynuowane:	Co nie działa, czego brakuje:
<ul style="list-style-type: none"> – działalność GOPS w zakresie wsparcia rodziny (finansowa i niefinansowa) – asystent rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> – brak specjalistycznej placówki dla dzieci i rodzin (wsparcia psychologicznego, psychiatrycznego dla dzieci,

<ul style="list-style-type: none"> - dostępna baza lokalowa do działań środowiskowych - dobra lokalizacja / dostępność do rynku pracy - kompleksowa pomoc dla rodzin z problemem przemocy (działalność ZI) - zabezpieczone zasoby finansowe na profilaktykę uzależnień, - oferta dla rodzin z dziećmi z problemem alkoholowym - programy profilaktyczne w szkołach - Karta Dużej Rodziny - Karta Mieszkańca 	<ul style="list-style-type: none"> pedagogicznego, szkoły dla rodziców) - brak świetlic środowiskowych, socjoterapeutycznych, wsparcia dziennego - brak mieszkalnictwa socjalnego i komunalnego, a także wspieranego, - dla osób doświadczających przemocy - brak zaplecza lokalowego w ramach specjalistycznego poradnictwa, - brak Klubu AA
---	--

OBSZAR NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Co działa w gminie i powinno być kontynuowane:	Co nie działa, czego brakuje:
<ul style="list-style-type: none"> - specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi - dowóz dzieci z niepełnosprawnościami do szkół lub zwrot kosztów tj. dojazd dla opiekuna - programy dla osób z niepełnosprawnościami (opieka wytchnieniowa, asystent osoby niepełnosprawnej) - usługi opiekuńcze dla osób z niepełnosprawnościami - Warsztaty Terapii Zajęciowej - dzienne wsparcie w placówce dla osób z zaburzeniami psychicznymi i z niepełnosprawnościami - zabezpieczenie właściwych świadczeń z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych - poradnictwo specjalistyczne w GOPS - funkcjonowanie systemu teleopieki 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczający dostęp do wczesnej interwencji (dzieci z niepełnosprawnościami) - ograniczony dostęp do rehabilitacji - brak specjalistycznego wsparcia psychiatrycznego dla dzieci i młodzieży, - utrudniony dostęp do rynku pracy dla osób z niepełnosprawnościami - brak placówek dla osób z niepełnosprawnościami (KIS, CIS, dzienne domy pomocy, środowiskowe domy pomocy) - brak programów integrujących osoby z niepełnosprawnościami ze społecznością lokalną - brak dojazdu osób z niepełnosprawnościami po 21 roku życia do placówek oświatowych

OBSZAR STAROŚĆ

Co działa w gminie i powinno być kontynuowane:	Co nie działa, czego brakuje:
<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia aktywizujące dla seniorów - imprezy kulturalne (Bal Seniora) i sportowe (seniorada) - działania edukacyjne, realizacja projektów aktywizujących, poszerzających wiedzę - działania międzypokoleniowe, seniorzy - dzieci - sołeckie inicjatywy senioralne - dwa kluby seniora i koło seniora - usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania - funkcjonowanie teleopieki - pozyskiwanie środków pozabudżetowych na działania aktywizacyjne - informator dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów 	<ul style="list-style-type: none"> - brak wolontariatu sąsiedzkiego - potrzeba wsparcia i aktywizacji seniorów z ograniczoną samodzielnością i o obniżonej aktywności również w warunkach domowych - brak Dziennego Domu Pobytu – działającego codziennie (w tym: transport, gorący posiłek, terapia zajęciowa) - niewystarczające zaplecze lokalowe dla działalności Klubów Seniora - brak wsparcia dla opiekunów osób starszych (grupy wsparcia) - brak wsparcia technicznego osób samotnych starszych w codziennym życiu

OBSZAR EDUKACJA

Co działa w gminie i powinno być kontynuowane:	Co nie działa, czego brakuje:
<ul style="list-style-type: none"> - dostępność szkół, - bezpłatny dojazd do szkół na terenie gminy, np. bilet miesięczny - zajęcia dodatkowe dla dzieci organizowane przez gminę, - dostępność do placówek oświatowych - dobra infrastruktura - dostępność do atrakcji kulturalnych, sportowych, - dostępność do zajęć dodatkowych (w tym dla cudzoziemców) - współpraca szkół z innymi podmiotami w środowiskach lokalnych - stypendia szkolne / naukowe/ socjalne - nagrody sportowe i za inne osiągnięcia 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca liczba miejsc opieki dla dzieci do lat 3 - niewystarczająca liczba innych form wsparcia rodziców małych dzieci - brak dofinansowania dojazdów uczniów szkół ponadpodstawowych oraz uczących się poza terenem gminy - niewystarczająca ilość miejsc w przedszkolach publicznych, - brak możliwości kształcenia się (ponadpodstawowego) na terenie gminy – obecnie 1 placówka prywatna - niewystarczająca oferta dla dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym - utrudniony transport (sprawnych

<ul style="list-style-type: none"> - warsztaty w sołectwach - transport dzieci z niepełnosprawnościami (do 21 r.ż.) lub refundacja przejazdów dla opiekunów dzieci z niepełnosprawnościami, - opieka, zajęcia wakacyjne / zimowe 	<ul style="list-style-type: none"> i niepełnosprawnych) do placówek oświatowych - brak zajęć integrujących na terenie szkoły dla obcokrajowców (dzieci i rodzice) - brak edukacji dla rodziców / profilaktyka prozdrowotna / propagowanie zachowań (pro społecznych) / ochrona środowiska - niewystarczająca liczba oddziaływań tematycznych (np. edukacja ekologiczna dla mieszkańców).
---	--

OBSZAR WIĘZI LOKALNE

Co działa w gminie i powinno być kontynuowane:	Co nie działa, czego brakuje:
<ul style="list-style-type: none"> - festyny sołeckie - wydarzenia kulturalne, sportowe - plaża, wypożyczalnia sprzętu, place zabaw - miejsce rekreacji i wypoczynku - działania organizacji pozarządowych w niektórych obszarach np. sport - działalność UG, w tym Referatu Kultury i Sportu, Programów Rozwojowych i Strategii oraz Pełnomocników 	<ul style="list-style-type: none"> - brak Inkubatora aktywności społecznej lub centrum wolontariatu, żeby mogły rozwijać się NGO - brak pełnomocnika ds. organizacji pozarządowych - brak szkoleń dla organizacji pozarządowych - brak przestrzeni dla młodzieży ze szkół ponadpodstawowych - brak animatorów lokalnych

Co sprzyja działaniom i wprowadzaniu zmian (odnośnie do wszystkich obszarów):

- pozyskiwanie dużych środków finansowych z zewnętrznych źródeł
- polityka ukierunkowana na rozwój gminy i nastawiona na nowe inwestycje
- wdrażanie kolejnych programów rządowych nastawionych na rozwój usług oparcia społecznego oraz wykorzystywanie środków zewnętrznych
- otwartość na współpracę i partnerstwo na szczeblu międzygminnym i wyższym (umowy, porozumienia, projekty)

Co zagraża działaniom i wprowadzaniu zmian (odnośnie wszystkich obszarów):

- ograniczone środki finansowe
- brak podmiotów mogących realizować zadania i usługi (ich ograniczona ilość lub zakres działalności na terenie gminy)
- brak działek i nieruchomości, ograniczone warunki lokalowe
- zmiany przepisów prawa
- niewystarczające zainteresowanie lokalnej społeczności (potencjalnych beneficjentów) nowo wprowadzonymi usługami/projektami

IV. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

IV.1. WIZJA ROZWOJU GMINY KOLBUDY

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Kolbudy jest wyznaczenie kierunków dla rozwoju społecznego na najbliższe lata oraz zidentyfikowanie nowych zjawisk społecznych i wyzwań, którym gmina będzie musiała sprostać.

Gmina Kolbudy – przyjazna, nowoczesna i wspierająca.

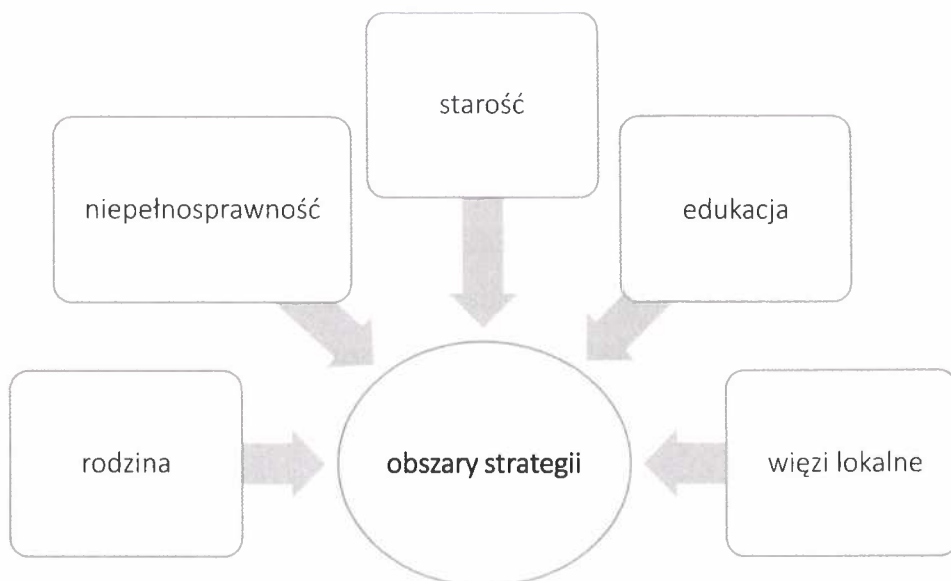
Powyzsza wizja za niezwykle ważne uznaje poziom życia wszystkich mieszkańców. Na poziom życia istotny wpływ ma nie tylko rozwiązywanie problemów społecznych, ale też wrażliwość na nowo pojawiające się zjawiska społeczne. Podkreśla też szczególną rolę budowania więzi społecznych i działalności obywatelskiej.

Przy określaniu kierunków rozwoju w Kolbudach zwrócono też uwagę na nowe wyzwania wykraczające poza tradycyjny katalog problemów społecznych. Na problem społeczny patrzymy w taki sposób, który nie zamyka nas w tradycyjnym katalogu zjawisk uważanych dotychczas najczęściej za problemy społeczne.

Dla bieżącego reagowania na nowe zjawiska i wyzwania w polityce społecznej niezmiernie ważna jest uważność i wrażliwość służb gminnych, ale też samych mieszkańców.

Na zadowolenie mieszkańców w dużym stopniu wpływa dostęp do edukacji, usług pomocowych, pośrednictwa pracy oraz też usług społecznych adresowanych do odbiorców z różnych grup społecznych.

Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej w gminie Kolbudy oraz analizy SWOT, przyjęte zostały obszary priorytetowe dla realizowania polityki społecznej. Priorytetowymi obszarami w sferze rozwiązywania problemów społecznych na kolejne lata w gminie Kolbudy uznano:



Każdy z wybranych priorytetów został przełożony na cel strategiczny, który wyznacza szczególnie kierunek działań strategicznych. Do każdego celu strategicznego wskazano cele operacyjne podzielone na kierunki działań. Dodatkowo wskazano podmioty wiodące i odpowiedzialne za realizację strategii. Dokument zawiera także wskaźniki ułatwiające dokonywanie oceny stopnia realizacji strategii.

IV.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I ZADANIA DO REALIZACJI

Strategia będzie realizowana przez pięć celów strategicznych, mających charakter ogólny.

Cele strategiczne odpowiadają wyznaczonym priorytetowym obszarom.

Celom strategicznym są podporządkowane cele operacyjne i kierunki działań.

Cel strategiczny 1	SILNA RODZINA
Cel strategiczny 2	NIEPEŁNOSPRAWNI – AKTYWNI I BEZPIECZNI
Cel strategiczny 3	POLITYKA SENIORALNA – UCZESTNICTWO, BEZPIECZEŃSTWO, OPIEKA I WSPARCIE
Cel strategiczny 4	ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI EDUKACJI ODPOWIADAJĄCEJ WYZWANIAM WSPÓŁCZESNOŚCI
Cel strategiczny 5	BUDOWANIE SILNYCH WIĘZI SPOŁECZNYCH

CEL STRATEGICZNY 1. SILNA RODZINA

Rodzina ma charakter ponadczasowy i uniwersalny. Troska o rodzinę towarzyszy społeczeństwom od zawsze – z uwagi na wartość jaką ona przedstawia zarówno dla jednostki jak i dla samego społeczeństwa. Wyrazem tego są działania uświadamiające konieczność podejmowania, na różnych poziomach, starań dla wspierania rodziny w jej funkcjonowaniu. Ważne jest zauważanie i reagowanie na problemy, których rodzina doświadcza w zmieniających się czasach i społeczeństwach

Rodzina sama w sobie stanowi pewną wartość. Założenie rodziny, prawa i obowiązki z tego wynikające, są ściśle powiązane z ochroną praw jednostki jako człowieka, oraz jako obywatela. Stosunek państwa do rodziny oraz zakres jej ochrony wskazują przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Ogólnie rzecz biorąc, państwo powinno stwarzać optymalne warunki dla prawidłowego funkcjonowania rodziny, wspierać ją w sferze społecznej (umacnianie więzi), oraz socjalnej (np. świadczenia materialne i niematerialne dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej).

Rodzina odgrywa ogromną rolę w życiu człowieka i jest podstawą jego rozwoju. Powinna być źródłem wzajemnej miłości, szacunku i solidarności. Obecnie polskiej rodzinie przypadło funkcjonować w trudnym czasie. Zachwiana została hierarchia wartości, rozluźnieniu uległy normy etyczne i moralne, a także więzi emocjonalne między jej członkami. Obecnie mamy do czynienia z powstającym na naszych oczach nowymi typami rodziny.

Pomimo wielu przykładów świadczących o kryzysie rodziny, nie jest ona formą zanikającą, lecz ciągle ulegającą przemianom, które powodują, że traci ona te cechy, które tradycyjnie jej były przypisywane jako specyficznej instytucji i grupie społecznej, ale jest nadal instytucją oferującą wsparcie emocjonalne i materialne.

Rodziny borykające się z różnymi problemami mogą liczyć na kompleksową pomoc i wsparcie oferowaną ze strony polityki społecznej na wielu płaszczyznach.

W budowaniu prawidłowego systemu wsparcia rodziny nie można pominąć profesjonalizacji kadr realizujących te zadania. Stąd w strategii uwzględnia się też działania wzmacniające dla kadr pomocy społecznej i wsparcia rodziny.

Cele operacyjne do celu strategicznego 1.

SILNA RODZINA

Numer celu operacyjnego	Cel operacyjny	Działania
1.1.	Zapewnienie wsparcia rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczym	<ul style="list-style-type: none"> – Innowacyjność w pracy socjalnej na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi – Zapewnienie wysokiej jakości asystentury rodzin – Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dla rodzin (psychologiczne, psychiatryczne dla dzieci, pedagogiczne) – Zwiększanie kompetencji rodzicielskich i wychowawczych (szkoła dla rodziców, warsztaty dla rodziców) – Zapewnienie wsparcia dziennego dla dzieci – Podejmowanie działań mających na celu integrację rodzin – Zapewnienie żłobkowych form wsparcia rodzin wychowujących dzieci w wieku do 3 roku życia – Zwiększenie liczby miejsc wychowania przedszkolnego
1.2.	Uważność na pojawiające się problemy uzależnień, z którymi zmagają się rodziny	<ul style="list-style-type: none"> – Zapewnienie wsparcia rodzinom zmagającym się z problemem uzależnień: <ul style="list-style-type: none"> • oferta dla dzieci i rodzin z problemem uzależnień • oferta dla osób uzależnionych w wieku szkolnym • wsparcie dla osób uzależnionych • wsparcie przy nowo identyfikowanych uzależnieniach – Zapewnienie dostępu do terapii uzależnień dla potrzebujących – Zapewnienie wsparcia młodzieży powielającej negatywne wzorce (nałogi, wandalizm oraz brak perspektyw), alkoholizm i używki
1.3.	Kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym problemem przemocy	<ul style="list-style-type: none"> – Zapewnienie różnych form poradnictwa dla rodzin dotkniętych problemem przemocy – Identyfikacja nowych kryzysów w rodzinie i nowych form przemocy – Podejmowanie działań w ramach interwencji kryzysowej – Wzmacnianie współpracy instytucji działających na rzecz przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym – Zapewnienie kompleksowej pomocy dla rodziny z problemem przemocy (dla ofiar i sprawców przemocy)

Numer celu operacyjnego	Cel operacyjny	Działania
1.4.	Budowanie aktywności rodzin w różnych sferach życia (sfera zawodowa, odpowiedzialności za siebie, za rodzinę, edukacyjna itd.)	<ul style="list-style-type: none"> – Działania na rzecz zwiększania aktywności zawodowej osób długotrwale bezrobotnych – Zapewnienie świetlicy środowiskowej, socjoterapeutycznej, wsparcia dziennego, – Podejmowanie działań wspierających rozwój mieszkalnictwa socjalnego i komunalnego, a także wspieranego – Zwiększanie aktywności społecznej rodziny
1.5.	Dbanie o profesjonalizację kadr pomocy społecznej współpracujących z rodzinami	<ul style="list-style-type: none"> – Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji pracowników pomocy społecznej w zakresie wspierania osób i rodzin, w tym dotkniętych bezradnością opiekuńczo-wychowawczą oraz przemocy w rodzinie, a także problemu uzależnień – Podejmowanie działań w kierunku pozyskania wykwalifikowanej kadry do realizacji zadań (terapeuci)

CEL STRATEGICZNY 2. NIEPEŁNOSPRAWNI - AKTYWNI I BEZPIECZNI

„A osobę niepełnosprawną trzeba przede wszystkim dostrzec, zbliżyć się do niej i wtedy dopiero można zobaczyć w niej zwyczajnego człowieka, który tak samo jak my, ma uczucia, talenty, ambicje, różne potrzeby i bardzo chce żeby go normalnie traktować.” (Anna Dymna)

Każdy rodzaj niepełnosprawności, nieważne czy jest to niepełnosprawność wrodzona czy nabyta wiąże się z różnymi trudnościami zarówno emocjonalnymi jak i społecznymi.

Bardzo ważne jest zrozumienie w polityce społecznej, że niepełnosprawność nie oznacza braku możliwości realizacji własnych aspiracji oraz celów życiowych. Jasne spojrzenie na sytuację pomaga osobie niepełnosprawnej odnaleźć się oraz przystosować do pełnienia ról społecznych i zawodowych.

Wyrównywanie szans osobom z niepełnosprawnościami - jest długotrwałym procesem niesienia pomocy osobom z niepełnosprawnościami, aby mogły one wziąć na siebie pełną lub częściową odpowiedzialność kreowania swojego życia jako pełnoprawni członkowie społeczeństwa. Jest to zespół działań i świadczeń, dzięki którym wszelkiego typu systemy instytucji środowiskowych (edukacyjnych, opieki zdrowotnej, zatrudnienia i usług społecznych) mogą stać się dostępne dla wszystkich, także dla osób z niepełnosprawnościami.

Jednym z podstawowych procesów służących wyrównywaniu szans osobom z niepełnosprawnościami jest ich integracja. Celem integracji jest umożliwienie osobom poszkodowanym na zdrowiu prowadzenie normalnego życia i na takich samych warunkach jak innym członkom społeczeństwa. Integracja zakłada udostępnienie tym osobom wszystkich typów szkół, zdobyczy kulturowych i różnych form czynnego wypoczynku, z których korzystają osoby zdrowe.

Niepełnosprawnym trzeba zagwarantować wszelkie prawa tak, aby mogli funkcjonować w społeczeństwie na równi ze wszystkimi obywatelami.

Działania Strategii zakładają stworzenie efektywnego systemu wspierania osób niepełnosprawnych i ich rodzin poprzez prowadzenie polityki włączającej

Cele operacyjne do celu strategicznego 2.

NIEPEŁNOSPRAWNI - AKTYWNI I BEZPIECZNI

Numer celu operacyjnego	Cel operacyjny	Działania
2.1.	Rozwój i wprowadzanie usług społecznych kierowanych do osób z niepełnosprawnością	<ul style="list-style-type: none"> – Rozpoznanie potrzeb osób z niepełnosprawnościami z terenu gminy Kolbudy – Zapewnienie dostępu do wczesnej interwencji – Działania na rzecz zwiększania liczby miejsc rehabilitacji adekwatnie do potrzeb – Zapewnienie placówek dziennego pobytu dla osób z niepełnosprawnościami zgodnie z potrzebami – Zapewnienie wsparcia psychiatrycznego dla dzieci i młodzieży – Realizacja programów integrujących osoby z niepełnosprawnościami ze społecznością lokalną
2.2.	Wspieranie osób z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu	<ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym – Likwidacja barier w instytucjach i urzędach – Zapewnienie możliwości bezpłatnego dowozu osób z niepełnosprawnościami do placówek wsparcia – Zapewnienie możliwości bezpłatnego dowozu do placówek oświatowych dla osób z niepełnosprawnościami do 21 roku życia – Dostosowanie komunikacji i infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – Dbanie o rozwój infrastruktury niezbędnej do opieki nad osobami z niepełnosprawnościami – Działania na rzecz ułatwiania osobom z niepełnosprawnościami dostępu do rynku pracy
2.3.	Wspieranie opiekunów osób z niepełnosprawnościami	<ul style="list-style-type: none"> – Zapewnienie usług opieki wytchnieniowej dla rodzin i opiekunów – Zapewnienie wsparcia psychologicznego opiekunom osób zależnych – Umożliwienie integracji opiekunom osób zależnych
2.4.	Kształtowanie świadomości społecznej dotyczącej osób z niepełnosprawnościami i zaburzeniami psychicznymi	<ul style="list-style-type: none"> – Kampanie społeczne na temat praw osób z niepełnosprawnościami i zaburzeniami psychicznymi – Prowadzenie akcji informacyjnych przybliżających temat niepełnosprawności i zaburzeń psychicznych

CEL STRATEGICZNY 3. POLITYKA SENIORALNA – UCZESTNICTWO, BEZPIECZEŃSTWO, OPIEKA I WSPARCIE

„Starość wieńczy życie i jest czasem żniw tego, czego się nauczyliśmy, co przeżyliśmy, co działaliśmy i osiągnęliśmy, a także tego, co wycierpieliśmy i wytrzymaliśmy.” (Jan Paweł II)

Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć: samotność, długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Zmieniająca się struktura i funkcje współczesnej rodziny nie sprzyjają kształtowaniu się warunków do sprawowania opieki nad sędziwym członkiem rodziny. Coraz częściej osoby starsze tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe, czasami mieszkają razem z dziećmi i wtedy ich świadczenia emerytalne stanowią dodatkowe źródło dochodu rodzin wielopokoleniowych.

Ludzie starsi objęci systemem pomocy społecznej w Gminie Kolbudy korzystają z różnych form wsparcia, w tym między innymi: – usług opiekuńczych, – pomocy materialnej, – pobytu w domu pomocy społecznej lub Klubie Seniora. Starość jest okresem trudnym, człowiek musi zostać do niej odpowiednio przygotowany. Znamienne rolę w tym procesie odgrywają instytucje wspierające osoby starsze, rodzina, znajomi i cała społeczność.

Nowe wyzwanie dla współczesnych społeczeństw to powszechne przygotowanie się do starości. Powinno się położyć szczególny nacisk na edukację ku dobremu modelowi przeżywania starości, w tym na motywowanie osób starszych do aktywności zarówno w sferze fizycznej, jak też intelektualnej.

Nie mniej ważne w pracy z seniorami jest też wykorzystanie ich potencjału oraz kształtowanie świadomości społecznej dotyczącej pozytywnego wizerunku aktywnego starzenia się.

Ważne jest poszukiwanie i realizacja skutecznych pomysłów na aktywizację i wykorzystanie potencjału seniorów młodszych, którzy często nie utożsamiają się jeszcze ze środowiskami seniorskimi i nie biorą udziału w ich aktywnościach, a mają potencjał aktywności wolontarystycznej na rzecz wielu środowisk, w tym seniorów niesamodzielnymi.

Środowisko seniorskie nie jest jednorodne. Z jednej strony stanowi ogromny potencjał do rozwoju usług społecznych, a z drugiej wymaga pomocy i opieki.

Cele operacyjne do celu strategicznego 3.

POLITYKA SENIORALNA – UCZESTNICTWO, BEZPIECZEŃSTWO, OPIEKA I WSPARCIE

Numer celu operacyjnego	Cel operacyjny	Działania
3.1.	Dbanie o uczestnictwo seniorów w życiu społecznym	<ul style="list-style-type: none"> – Wspieranie integracji seniorów - powstawanie grup samopomocowych, klubów i kół seniora – Promocja i rozwój wolontariatu seniorów – Rozpowszechnianie informacji dotyczących programów, oferty usług adresowanych do seniorów – Umożliwianie działań w zakresie współpracy międzypokoleniowej
3.2.	Promocja aktywnego starzenia	<ul style="list-style-type: none"> – Realizacja projektów na rzecz seniorów pobudzających ich aktywność obywatelską – Pobudzanie świadomości społecznej dot. potrzeby aktywności osób starszych – Zapewnienie odpowiedniej oferty kulturalnej i rekreacyjnej dla seniorów – Działania na rzecz tworzenia możliwości zatrudniania osób starszych i wykorzystywanie ich potencjału zawodowego
3.3.	Zapewnienie wsparcia dla seniorów	<ul style="list-style-type: none"> – Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego osobom starszym – Dostosowywanie ilości i jakości usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania adekwatnie do potrzeb starszych mieszkańców – Zapewnienie rozwoju różnych placówek świadczących usługi dla seniorów – Budowanie wolontariatu opiekuńczego i oparcia sąsiedzkiego na rzecz osób starszych
3.4.	Zapewnienie systemu wsparcia i opieki dla seniorów zależnych	<ul style="list-style-type: none"> – Zapewnienie wykwalifikowanej kadry opiekuńczej do opieki nad osobami zależnymi – Zapewnienie wsparcia opiekunom osób zależnych – Umożliwienie integracji opiekunów osób zależnych – przeciwdziałanie ich izolacji

CEL STRATEGICZNY 4. ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI EDUKACJI ODPOWIADAJĄCEJ WYZWANIAM WSPÓŁCZESNOŚCI

Współczesny system edukacji w błyskawicznie zmieniającej się wokół nas rzeczywistości powinien podążać za tempem tych przemian.

W centrum szkoły XXI wieku znajduje się uczeń. To on jest początkiem i końcem wszystkich działań edukacyjnych. Dlatego przekaz, który do niego kierujemy powinien być **spersonalizowany i dopasowany do jego możliwości.**

Kierunek rozwoju edukacji powinien odpowiadać też wymaganiom dotyczącym kompetencji przyszłości, które są kreowane przez współczesny rynek pracy. Wyróżnić tu trzeba kreatywne myślenie, zdolność do twórczego rozwiązywania problemów, zdolność do pracy w wielokulturowym, zróżnicowanym środowisku.

Należy pamiętać, że obecnie rozwój kompetencji rozumie się jako proces, który zachodzi przez całe życie. Z roku na rok wymagania pracodawców rosną. Edukacja powinna też umożliwiać uczenie się przez całe życie.

Współczesna szkoła, uczeń i edukacja stawiają szereg wyzwań przed nauczycielem. Stąd takie ważne w edukacji jest zapewnienie nieustającej możliwości dokształcania kadr edukacyjnych w zakresie umiejętności poradzenia sobie w dynamicznie zmieniającym się środowisku wśród młodych ludzi, szybkiej adaptacji do nowych warunków, rozumienia zachodzących zmian w społeczeństwie, w tym przede wszystkim różnic pokoleniowych.

Cele operacyjne do celu strategicznego 4.

ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI EDUKACJI ODPOWIADAJĄCEJ WYZWANIAM WSPÓŁCZESNOŚCI

Numer celu operacyjnego	Cel operacyjny	Działania
4.1.	Wysoki poziom kształcenia na każdym poziomie edukacyjnym	<ul style="list-style-type: none"> – Dbanie o różnorodność kształcenia dla różnych grup społecznych – Podjęcie działań w celu utworzenia szkoły ponadpodstawowej
4.2.	Rozwój usług edukacyjnych dla różnych grup społecznych	<ul style="list-style-type: none"> – Zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc opieki dla dzieci do lat 3 – Uruchomienie bonu żłobkowego lub innych form wsparcia rodziców małych dzieci – Dbanie o wystarczającą liczbę miejsc w przedszkolach – Dofinansowanie dojazdów dla uczniów szkół ponadpodstawowych – Utworzenie świetlic socjoterapeutycznych dla uczniów z różnymi trudnościami – Popularyzacja aktywności szkół po zajęciach edukacyjnych
4.3.	Wyrównywanie szans edukacyjnych /edukacja ustawiczna	<ul style="list-style-type: none"> – Zapewnienie zajęć dodatkowych rozwijających wiedzę, umiejętności, zainteresowania, uzdolnienia ucznia – Pozyskiwanie środków zewnętrznych na podnoszenie jakości edukacji oraz wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży zagrożonej marginalizacją – Zwiększanie świadomości dzieci i młodzieży i uwrażliwianie ich na politykę włączającą – Zwiększanie świadomości społecznej w zakresie potrzeby i obowiązku edukowania dzieci i młodzieży – Działania na rzecz zapewnienia edukacji ustawicznej dla dorosłych zgodnie z trendami i potrzebami rynku pracy
4.4.	Podnoszenie kompetencji kadry edukacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> – Wprowadzanie edukacyjnych form dla osób szczególnie uzdolnionych – Zapewnienie oferty szkoleniowej dla kadry nauczycielskiej wzmacniającej ich kompetencje odpowiadające współczesnym wyzwaniom edukacyjnym

CEL STRATEGICZNY 5. BUDOWANIE SILNYCH WIĘZI SPOŁECZNYCH

Człowiek jako jednostka staje się częścią zbiorowości wtedy, gdy żyje na określonym obszarze wraz z innymi ludźmi i łączy go z nimi określone stosunki i więź społeczna. Więzy społeczna łączy ludzi w różnego rodzaju zbiorowości, jeśli stosunki ich łączące są trwałe i uporządkowane. Możemy wtedy mówić o istnieniu społeczności.

W społeczności ważne jest ułożenie relacji społecznych w taki sposób, by wzmacniać silne więzi w obrębie lokalnych wspólnot. Warto wdrażać konkretne działania dla zwiększenia poczucia przynależności do rodziny i bezpieczeństwa w tej pierwszej wspólnocie lokalnej. Ważna jest trwałość rodziny, zdrowie, kultura, edukacja, tożsamość lokalna ale także praca w obszarze tzw. kompetencji społecznych ludzi, by przezwyciężyć problemy z poczuciem samotności, braku bliskich relacji i wspólnotowych więzi.

Społeczność lokalna i tożsamość lokalna niezbędna jest dla rozwoju społecznego i stawiania czoła wyzwaniom współczesnego świata.

Nie ma silnych społeczności lokalnych, gdy nie ma liderów, bo to oni podejmują wysiłek budowania lokalnych społeczności. W każdym miejscu jest taki „ktoś”, tylko trzeba go znaleźć. Rola lidera polega przede wszystkim na włączaniu ludzi i uczeniu się z nimi aktywności. Wszystko zaczyna się od małych gestów i prostych działań, byle były skuteczne, bo dają poczucie sprawstwa i sensu.

Ważna jest trwałość rodziny, zdrowie, kultura, edukacja w duchu tolerancji i wzajemnego szacunku, tożsamość lokalna ale także praca w obszarze tzw. kompetencji społecznych ludzi, by przezwyciężyć problemy z poczuciem samotności, braku bliskich relacji i wspólnotowych więzi, brakiem wzajemnego szacunku, czy zachowaniami ksenofobicznymi.

Gmina Kolbudy potrzebuje aktywnych społeczności lokalnych: obywatelskich, myślących, stawiających dobro wszystkich ponad swoje indywidualne. Potrzebuje ludzi działających dla innych i potrafiących tych ludzi skupiać i wykorzystywać ich potencjał.

Cele operacyjne do celu strategicznego 5.

BUDOWANIE SILNYCH WIĘZI SPOŁECZNYCH

Numer celu operacyjnego	Cel operacyjny	Działania
5.1.	Pobudzenie odpowiedzialności i aktywności społeczności lokalnej do działań na rzecz rozwoju gminy	<ul style="list-style-type: none"> – Podwyższanie aktywności społecznej mieszkańców – Podwyższanie poziomu integracji mieszkańców – Kształtowanie świadomości społecznej i pobudzenie patriotyzmu lokalnego (znajomość historii, utożsamianie się z miejscem) – Wykorzystanie wzrostu liczby mieszkańców, zaangażowanie potencjału osób napływowych do rozwoju gminy – Integracja „starych” i „nowych” mieszkańców
5.2.	Dbanie o wzrost roli organizacji pozarządowych	<ul style="list-style-type: none"> – Podejmowanie działań inkubacyjnych zmierzających do tworzenia nowych organizacji pozarządowych – Zwiększenie roli organizacji pozarządowych w świadczeniu usług z zakresu pomocy społecznej – Wyszukiwanie liderów organizacji pozarządowych i ekonomii społecznej – Organizowanie spotkań dla potencjalnych liderów lokalnych, kształcenie liderów ekonomii społecznej i organizacji pozarządowych – Rozwijanie współpracy władz lokalnych i GOPS z organizacjami pozarządowymi – Udostępnianie pomieszczeń na potrzeby NGO
5.3.	Wspieranie aktywności obywatelskiej i wolontariatu	<ul style="list-style-type: none"> – Zachęcanie do tworzenia wolontariatu – Wyszukiwanie liderów wolontariatu i podejmowanie z nimi współpracy – Wspieranie początkowych inicjatyw wolontarystycznych – Zachęcanie grup wolontariuszy do współpracy z gminą i GOPS

Numer celu operacyjnego	Cel operacyjny	Działania
5.4.	Dbanie o tolerancję dla różnorodności ludzi i środowisk	<ul style="list-style-type: none"> – Prowadzenie polityki edukacyjnej dotyczącej tolerancji i szacunku dla różnorodności i prawa jednostki do samookreślenia – Przeciwdziałanie powstawaniu i narastaniu zachowań ksenofobicznych – Stworzenie oferty pomocy psychologicznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, wykorzystanie zasobów i potencjału tych osób do rozwoju gminy – Prowadzenie polityki włączającej, partycypacja społeczna imigrantów w planowaniu działań ich dotyczących – Wykorzystywanie zasobów i potencjału imigrantów do rozwoju gminy

Cel strategiczny 1. SILNA RODZINA				
I.p.	Cele operacyjne	Działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik monitorujący
1.1.	Zapewnienie wsparcia rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczym	1.1.1. Innowacyjność w pracy socjalnej na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	GOPPS UG	Liczba rodzin objętych pracą socjalną Liczba kontraktów socjalnych
		1.1.2. Zapewnienie wysokiej jakości asystentury rodzin		Liczba asystentów rodzin
		1.1.3. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dla rodzin (psychologiczne, psychiatryczne dla dzieci, pedagogiczne)		Liczba godzin wsparcia specjalistycznego w podziale na rodzaje wsparcia
		1.1.4. Dbanie o zwiększanie kompetencji rodzicielskich i wychowawczych (szkoła dla rodziców, warsztaty dla rodziców)		Liczba godzin zajęć w szkole dla rodziców
		1.1.5. Zapewnienie wsparcia dziennego dla dzieci		Liczba dzieci korzystających ze wsparcia dziennego
		1.1.6. Podejmowanie działań mających na celu integrację rodzin		Liczba inicjatyw na rzecz integracji rodzin
		1.1.7. Zapewnienie żłobkowych form wsparcia rodzin wychowujących dzieci w wieku do 3 roku życia		Liczba miejsc w żłobkowych formach wsparcia
		1.1.8. Zwiększenie liczby miejsc wychowania przedszkolnego		Liczba miejsc wychowania przedszkolnego
1.2.	Uważność na pojawiające się problemy uzależnień, z którymi zmagają się rodziny	1.2.1. Zapewnienie wsparcia rodzinom zmagającym się z problemem uzależnień: <ul style="list-style-type: none"> oferta dla dzieci i rodzin z problemem uzależnień oferta dla osób uzależnionych w wieku szkolnym 	GKPRPA UG	Liczba podjętych inicjatyw dotyczących tworzenia ofert programów: <ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin korzystających liczba osób korzystających w wieku szkolnym

Cel strategiczny 1. SILNA RODZINA				
I.p.	Cele operacyjne	Działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik monitorujący
		<ul style="list-style-type: none"> wsparcie dla osób uzależnionych wsparcie przy nowo identyfikowanych uzależnieniach 		<ul style="list-style-type: none"> liczba osób korzystających liczba osób korzystających
		1.2.2. Zapewnienie dostępu do terapii uzależnień dla potrzebujących		Liczba osób korzystających z terapii uzależnień
		1.2.3. Zapewnienie wsparcia młodzieży powielającej negatywne wzorce (nałogi, wandalizm oraz brak perspektyw), alkoholizm i używki		Liczba inicjatyw wsparcia dla młodzieży powielającej negatywne wzorce
1.3.	Kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym problemem przemocy	1.3.1. Zapewnienie różnych form poradnictwa dla rodzin dotkniętych problemem przemocy	ZI GOPS GKPRPA Ochrona Zdrowia Placówki oświatowe Policja	Liczba form poradnictwa dla rodzin dotkniętych problemem przemocy
		1.3.2. Identyfikacja nowych kryzysów w rodzinie i nowych form przemocy		Liczba zidentyfikowanych nowych kryzysów w rodzinie
		1.3.3. Podejmowanie działań w ramach interwencji kryzysowej		Liczba podejmowanych inicjatyw
		1.3.4. Wzmacnianie współpracy instytucji działających na rzecz przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym		Liczba instytucji działających na rzecz przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym
		1.3.5. Zapewnienie kompleksowej pomocy dla rodziny z problemem przemocy (dla ofiar i sprawców przemocy)		Liczba podejmowanych inicjatyw dla ofiar i sprawców przemocy
1.4.	Budowanie aktywności rodzin w różnych sferach życia (sfera zawodowa, odpowiedzialności	1.4.1. Działania na rzecz zwiększania aktywności zawodowej osób długotrwale bezrobotnych	GOPS UG	Liczba nowo zatrudnionych osób długotrwale bezrobotnych, klientów pomocy społecznej
		1.4.2. Zapewnienie świetlicy środowiskowej, socjoterapeutycznej, wsparcia dziennego	GKPRPA	Liczba miejsc w różnych formach świetlic wsparcia dziennego

Cel strategiczny 1. SILNA RODZINA				
I.p.	Cele operacyjne	Działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik monitorujący
	za siebie, za rodzinę, edukacyjna itd.)	1.4.3. Podejmowanie działań wspierających rozwój mieszkalnictwa socjalnego, komunalnego, a także wspieranego		Liczba podejmowanych inicjatyw w zakresie rozwoju poszczególnych form mieszkalnictwa
		1.4.4. Zwiększanie aktywności społecznej rodziny		Liczba form wsparcia zwiększających aktywność społeczną rodzin
1.5.	Dbanie o profesjonalizację kadr pomocy społecznej współpracujących z rodzinami	1.5.1. Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji pracowników pomocy społecznej w zakresie wspierania osób i rodzin, w tym dotkniętych bezradnością opiekuńczo-wychowawczą oraz przemocy w rodzinie, a także problemu uzależnień	GOPS	Liczba pracowników pomocy społecznej uczestniczących w różnych formach podnoszenia kompetencji
		1.5.2. Podejmowanie działań w kierunku pozyskania wykwalifikowanej kadry do realizacji zadań (terapeuci)		Zwiększenie liczby osób wykwalifikowanych do realizacji zadań

Cel strategiczny 2. NIEPEŁNOSPRAWNI - AKTYWNI I BEZPIECZNI				
I.p.	Cele operacyjne	Działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik monitorujący
2.1.	Rozwój i wprowadzanie usług społecznych kierowanych do osób z niepełnosprawnościami	2.1.1. Rozpoznanie potrzeb osób z niepełnosprawnościami z tereny gminy Kolbudy	GOPS UG Ochrona Zdrowia GKPRPA	Liczba badań dotyczących potrzeb osób z niepełnosprawnościami
		2.1.2. Zapewnienie dostępu do wczesnej interwencji		Liczba osób korzystających ze wczesnej interwencji
		2.1.3. Działania na rzecz zwiększania liczby miejsc rehabilitacji adekwatnie do potrzeb		Liczba miejsc rehabilitacji
		2.1.4. Zapewnienie placówek dziennego pobytu dla osób z niepełnosprawnościami zgodnie z potrzebami		Liczba miejsc w placówkach wsparcia dziennego dla osób z niepełnosprawnościami
		2.1.5. Zapewnienie wsparcia psychiatrycznego dla dzieci i młodzieży		Liczba dzieci i młodzieży korzystających ze wsparcia psychiatrycznego
		2.1.6. Realizacja programów integrujących osoby z niepełnosprawnościami ze społecznością lokalną		Liczba programów integrujących osoby z niepełnosprawnościami ze społecznością lokalną
2.2.	Wspieranie osób z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu	2.2.1. Zwiększenie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym	GOPS UG PCPR	Liczba podjętych inicjatyw dotyczących uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym
		2.2.2. Likwidacja barier w instytucjach i urzędach		Liczba podjętych inicjatyw
		2.2.3. Zapewnienie możliwości bezpłatnego dowozu osób z niepełnosprawnościami do placówek wsparcia		Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z bezpłatnego dowozu

Cel strategiczny 2. NIEPEŁNOSPRAWNI - AKTYWNI I BEZPIECZNI				
I.p.	Cele operacyjne	Działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik monitorujący
		2.2.4. Zapewnienie możliwości bezpłatnego dowozu do placówek oświatowych dla osób z niepełnosprawnościami do 21 roku życia		Liczba osób z niepełnosprawnościami do 21 roku życia korzystających z bezpłatnego dowozu
		2.2.5. Dostosowanie komunikacji i infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnością		Liczba podjętych inicjatyw
		2.2.6. Dbanie o rozwój infrastruktury niezbędnej do opieki nad osobami z niepełnosprawnościami		Liczba podjętych inicjatyw
		2.2.7. Działania na rzecz ułatwiania osobom z niepełnosprawnościami dostępu do rynku pracy		Liczba podjętych inicjatyw
2.3.	Wspieranie opiekunów osób z niepełnosprawnościami	2.3.1. Zapewnienie usług opieki wytchnieniowej dla rodzin i opiekunów	GOPS UG	Liczba godzin opieki wytchnieniowej
		2.3.2. Zapewnienie wsparcia psychologicznego opiekunom osób zależnych	Pełnomocnik Wójta ds. Seniorów NGO	Liczba opiekunów korzystających ze wsparcia psychologicznego
		2.3.3. Umożliwienie integracji opiekunom osób zależnych		Liczba akcji integracyjnych
2.4.	Kształtowanie świadomości społecznej dotyczącej osób z niepełnosprawnościami i zaburzeniami psychicznymi	2.4.1. Kampanie społeczne na temat praw osób z niepełnosprawnościami i zaburzeniami psychicznymi	GOPS UG NGO	Liczba kampanii społecznych
		2.4.2. Prowadzenie akcji informacyjnych przybliżających temat niepełnosprawności i zaburzeń psychicznych	Ochrona Zdrowia Placówki oświatowe	Liczba akcji informacyjnych

Cel strategiczny 3. POLITYKA SENIORALNA – UCZESTNICTWO, BEZPIECZEŃSTWO, OPIEKA I WSPARCIE				
I.p.	Cele operacyjne	Działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik monitorujący
3.1.	Dbanie o uczestnictwo seniorów w życiu społecznym	3.1.1. Wspieranie integracji seniorów - powstawanie grup samopomocowych, klubów i kół seniora	Pełnomocnik Wójta ds. Seniorów UG GOPS	Liczba seniorów uczestniczących w grupach samopomocowych i klubach seniora
		3.1.2. Promocja i rozwój wolontariatu seniorów		Liczba seniorów uczestniczących w wolontariacie
		3.1.3. Rozpowszechnianie informacji dotyczących programów, oferty usług adresowanych do seniorów		Liczba kanałów informacyjnych rozpowszechniających informacje o ofercie usług dla seniorów
		3.1.4. Umożliwianie działań w zakresie współpracy międzypokoleniowej		Liczba podjętych inicjatyw
3.2.	Promocja aktywnego starzenia	3.2.1. Realizacja projektów na rzecz seniorów pobudzających ich aktywność obywatelską	Ochrona Zdrowia Placówki oświatowe NGO	Liczba podjętych inicjatyw dotyczących tworzenia projektów
		3.2.2. Pobudzanie świadomości społecznej dot. potrzeby aktywności osób starszych		Liczba akcji uświadamiających potrzeby seniorów
		3.2.3. Zapewnienie odpowiedniej oferty kulturalnej i rekreacyjnej dla seniorów		Liczba ofert kulturalnych dla seniorów
		3.2.4. Działania na rzecz tworzenia możliwości zatrudniania osób starszych i wykorzystywanie ich potencjału zawodowego		Liczba podjętych inicjatyw
3.3.	Zapewnienie wsparcia dla seniorów	3.3.1. Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego osobom starszym	Pełnomocnik Wójta ds. Seniorów UG GOPS	Liczba osób starszych korzystających z poradnictwa specjalistycznego
		3.3.2. Dostosowywanie ilości i jakości usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania adekwatnie do potrzeb starszych mieszkańców		Rozliczenie usług opiekuńczych
		3.3.3. Zapewnienie rozwoju różnych placówek świadczących usługi dla seniorów		Liczba miejsc w placówkach świadczących usługi dla seniorów

Cel strategiczny 3. POLITYKA SENIORALNA – UCZESTNICTWO, BEZPIECZEŃSTWO, OPIEKA I WSPARCIE				
I.p.	Cele operacyjne	Działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik monitorujący
		3.3.4. Budowanie wolontariatu opiekuńczego i oparcia sąsiedzkiego na rzecz osób starszych	Ochrona Zdrowia Placówki oświatowe NGO	Liczba osób starszych korzystających z oparcia sąsiedzkiego i wolontariatu opiekuńczego
3.4.	Zapewnienie systemu wsparcia i opieki dla seniorów zależnych	3.4.1. Zapewnienie wykwalifikowanej kadry opiekuńczej do opieki nad osobami zależnymi		Liczba szkoleń dla kadry opiekuńczej
		3.4.2. Zapewnienie wsparcia opiekunom osób zależnych		Liczba podjętych inicjatyw
		3.4.3. Umożliwienie integracji opiekunów osób zależnych – przeciwdziałanie ich izolacji		Liczba podjętych inicjatyw

Cel strategiczny 4. ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI EDUKACJI ODPOWIADAJĄCEJ WYZWANIAM WSPÓŁCZESNOŚCI				
I.p.	Cele operacyjne	Działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik monitorujący
4.1.	Wysoki poziom kształcenia na każdym poziomie edukacyjnym /edukacja ustawiczna	4.1.1. Dbanie o różnorodność kształcenia dla różnych grup społecznych	UG NGO Placówki oświatowe	Liczba form kształcenia
		4.1.2. Podjęcie działań w celu utworzenia szkoły ponadpodstawowej		Liczba spotkań
		4.1.3. Działania na rzecz zapewnienia edukacji ustawicznej dla dorosłych zgodnie z trendami i potrzebami rynku pracy		Liczba podjętych inicjatyw
4.2.	Rozwój usług edukacyjnych dla różnych grup społecznych	4.2.1. Zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc opieki dla dzieci do lat 3	UG GKPRPA Placówki oświatowe	Liczba miejsc opieki dla dzieci do lat 3
		4.2.2. Uruchomienie bonu żłobkowego lub innych form wsparcia rodziców małych dzieci		Liczba rodziców korzystających z bonu żłobkowego i innych form wsparcia
		4.2.3. Dbanie o wystarczającą liczbę miejsc w przedszkolach		Liczba miejsc opieki przedszkolnej
		4.2.4. Dofinansowanie dojazdów dla uczniów szkół ponadpodstawowych		Liczba osób korzystających z dojazdów dla uczniów szkół ponadpodstawowych
		4.2.5. Utworzenie świetlic socjoterapeutycznych dla uczniów z różnymi trudnościami		Liczba miejsc w świetlicach terapeutycznych
		4.2.6. Popularyzacja aktywności szkół po zajęciach edukacyjnych		Liczba zajęć edukacyjnych po zajęciach (dodatkowych)
4.3.	Wyrównywanie szans edukacyjnych	4.3.1. Zapewnienie zajęć dodatkowych rozwijających wiedzę, umiejętności, zainteresowania, uzdolnienia ucznia	UG GKPRPA NGO	Liczba zajęć dodatkowych

Cel strategiczny 4. ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI EDUKACJI ODPOWIADAJĄCEJ WYZWANIAM WSPÓŁCZESNOŚCI				
I.p.	Cele operacyjne	Działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik monitorujący
		4.3.2. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na podnoszenie jakości edukacji oraz wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży zagrożonej marginalizacją	Placówki oświatowe	Liczba podjętych inicjatyw
		4.3.3. Zwiększanie świadomości dzieci i młodzieży i uwrażliwianie ich na politykę włączającą		Liczba podjętych akcji uświadamiających
		4.3.4. Zwiększanie świadomości społecznej w zakresie potrzeby i obowiązku edukowania dzieci i młodzieży		Liczba podjętych akcji uświadamiających
4.4.	Podnoszenie kompetencji kadry edukacyjnej	4.4.1. Wprowadzanie edukacyjnych form dla osób szczególnie uzdolnionych	UG Placówki oświatowe	Liczba podjętych inicjatyw
		4.4.2. Zapewnienie oferty szkoleniowej dla kadry nauczycielskiej wzmacniającej ich kompetencje odpowiadające współczesnym wyzwaniom edukacyjnym		Liczba osób kadry nauczycielskiej korzystających z oferty szkoleniowej

Cel strategiczny 5. BUDOWANIE SILNYCH WIĘZI SPOŁECZNYCH				
I.p.	Cele operacyjne	Działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik monitorujący
5.1.	Pobudzenie odpowiedzialności i aktywności społeczności lokalnej do działań na rzecz rozwoju gminy	5.1.1. Podwyższanie aktywności społecznej mieszkańców	UG	Liczba podjętych inicjatyw
		5.1.2. Podwyższanie poziomu integracji mieszkańców		Liczba podjętych inicjatyw
		5.1.3. Kształtowanie świadomości społecznej i pobudzanie patriotyzmu lokalnego (znajomość historii, utożsamianie się z miejscem)		Liczba podjętych inicjatyw
		5.1.4. Wykorzystanie wzrostu liczby mieszkańców, zaangażowanie potencjału osób napływowych do rozwoju gminy		Liczba podjętych inicjatyw
		5.1.5. Integracja „starych” i „nowych” mieszkańców		Liczba podjętych inicjatyw
5.2.	Dbanie o wzrost roli organizacji pozarządowych	5.2.1. Podejmowanie działań inkubacyjnych zmierzających do tworzenia nowych organizacji pozarządowych	UG GOPS NGO PES	Liczba podjętych inicjatyw
		5.2.2. Zwiększenie roli organizacji pozarządowych w świadczeniu usług z zakresu pomocy społecznej		Liczba zadań z zakresu pomocy społecznej przekazanych do realizacji NGO
		5.2.3. Wyszukiwanie liderów organizacji pozarządowych i ekonomii społecznej		Liczba podjętych inicjatyw
		5.2.4. Organizowanie spotkań dla potencjalnych liderów lokalnych, kształcenie liderów ekonomii społecznej i organizacji pozarządowych		Liczba zorganizowanych spotkań
		5.2.5. Rozwijanie współpracy władz lokalnych i GOPS z organizacjami pozarządowymi		Liczba wspólnych inicjatyw

Cel strategiczny 5. BUDOWANIE SILNYCH WIEZI SPOŁECZNYCH				
I.p.	Cele operacyjne	Działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik monitorujący
		5.2.6. Udostępnianie pomieszczeń na potrzeby NGO		Liczba NGO korzystających z udostępnionych pomieszczeń
5.3.	Wspieranie aktywności obywatelskiej i wolontariatu	5.3.1. Zachęcanie do tworzenia wolontariatu	UG GOPS NGO	Liczba podjętych inicjatyw
		5.3.2. Wyszukiwanie liderów wolontariatu i podejmowanie z nimi współpracy		Liczba podjętych inicjatyw
		5.3.3. Wspieranie początkowych inicjatyw wolontarystycznych		Liczba realizowanych inicjatyw
		5.3.4. Zachęcanie grup wolontariuszy do współpracy z gminą i GOPS		Liczba podjętych inicjatyw
5.4.	Dbanie o tolerancję dla różnorodności ludzi i środowisk	5.4.1. Prowadzenie polityki edukacyjnej dotyczącej tolerancji i szacunku dla różnorodności i prawa jednostki do samookreślenia	UG GOPS NGO	Liczba przedsięwzięć mających na celu integrację społeczną – akcji edukacyjnych
		5.4.2. Przeciwdziałanie powstawaniu i narastaniu zachowań ksenofobicznych		Liczba przedsięwzięć mających na celu integrację społeczną – akcji edukacyjnych
		5.4.3. Stworzenie oferty pomocy psychologicznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, wykorzystanie zasobów i potencjału tych osób do rozwoju gminy		Liczba punktów konsultacyjnych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i liczba udzielonych porad psychologicznych

Cel strategiczny 5. BUDOWANIE SILNYCH WIĘZI SPOŁECZNYCH				
I.p.	Cele operacyjne	Działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik monitorujący
		5.4.4. Prowadzenie polityki włączającej, partycypacja społeczna imigrantów w planowaniu działań ich dotyczących	UG GOPS	Liczba form współpracy z imigrantami
		5.4.5. Wykorzystywanie zasobów i potencjału imigrantów do rozwoju gminy	NGO	Liczba wspólnych inicjatyw

V. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE KOLBUDY

Monitorowanie wdrażania i realizacji założeń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolbudy na lata 2021-2030 jest głównym warunkiem realizacji celów określonych w tym dokumencie.

Monitoring służyć ma systematycznej ocenie realizowanych działań, weryfikacji osiągniętych rezultatów i porównywaniu ich zgodności z celami strategicznymi. Z upływem czasu istotnym działaniem będzie ocena założeń, które mogą się dezaktualizować w związku ze zmianami sytuacji powiatu, regionu i kraju, a które mogą pojawić się na przestrzeni czasu obowiązywania strategii. W przypadku takich zmian konieczna będzie modyfikacja kierunków działania.

W celu prowadzenia stałego monitoringu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolbudy 2021 - 2030, Wójt powoła zespół do spraw aktualizacji Strategii. Zespół składać się będzie z przedstawicieli władz samorządowych, pracowników ośrodka pomocy społecznej, przedstawicieli instytucji pomocowych z terenu gminy oraz organizacji pozarządowych.

Monitoring Strategii dokonywany będzie raz na rok. Zgromadzone dane i wnioski po przeprowadzeniu monitoringu zespół prześle Wójtowi Gminy Kolbudy oraz mieszkańcom gminy.

Monitoring realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolbudy umożliwi dokonanie okresowych analiz i ocen skutków wdrażanych zadań dla życia społecznego gminy.

Środki finansowe na działania zaplanowane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kolbudy na lata 2021-2030 będą stanowić:

- 1) Środki własne pochodzące z budżetu Gminy,
- 2) Środki z budżetu Państwa, w tym budżetu Wojewody Pomorskiego,
- 3) Budżet samorządu Województwa Pomorskiego,
- 4) Fundusze strukturalne Unii Europejskiej,
- 5) Środki organizacji pozarządowych,
- 6) Środki z innych funduszy i grantów.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł

finansowania, a także wieloletnich dokumentów finansowych określających planowane wydatki Gminy na bieżącą działalność. Czynnikiem utrudniającym szacowanie źródeł finansowania jest powstawanie dokumentów programowych nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej. Zakłada się, że cele i działania strategii będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej Gminy Kolbudy i będą uwzględniane przy konstruowaniu budżetu Gminy w kolejnych latach. Zapisy dokumentu będą również kierunkami starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie działalności.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

- Wykres 1. *Struktura ludności gminy Kolbudy w latach 2015-2019. Źródło: BDL GUS.*
- Wykres 2. *Przyrost naturalny i saldo migracji ludności gminy Kolbudy w latach 2015-2019. Źródło: BDL GUS.*
- Wykres 3. *Rodziny objęte pomocą społeczną i pracą socjalną w gminie Kolbudy w latach 2015-2020. Źródło: MRPiPS-03.*
- Wykres 4. *Powody przyznania pomocy społecznej rodzinom w gminie Kolbudy w 2020 roku. Źródło: MRPiPS-03.*
- Wykres 5. *Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Kolbudy na 31 grudnia w latach 2015-2020. Źródło: BDL GUS.*
- Wykres 6. *Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności i długotrwałej lub ciężkiej choroby w gminie Kolbudy w latach 2015-2020. Źródło: MRPiPS-03R.*
- Tabela 1. *Ludność według wieku w gminie Kolbudy w latach 2015-2019. Źródło: BDL GUS.*
- Tabela 2. *Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminie Kolbudy w latach 2015-2019. Źródło: BDL GUS.*
- Tabela 3. *Liczba pracowników GOPS w gminie Kolbudy w latach 2015-2020. Źródło: MRPiPS-03, WRiSPZ-G.*
- Tabela 4. *Infrastruktura w gminie Kolbudy w latach 2015-2020. Źródło: MRPiPS-03, OZPS.*
- Tabela 5. *Podmioty gospodarki narodowej w gminie Kolbudy w latach 2015-2019. Źródło: BDL GUS.*
- Tabela 6. *Wspieranie rodziny w gminie Kolbudy w latach 2015-2020. Źródło: WRiSPZ-G.*
- Tabela 7. *Współfinansowanie pobytu dziecka z gminy Kolbudy w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej w latach 2015-2020. Źródło: dane własne GOPS w Kolbudach.*
- Tabela 8. *Procedura Niebieskie Karty w gminie Kolbudy w latach 2015-2020. Źródło: dane własne GOPS w Kolbudach.*
- Tabela 8. *Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w gminie Kolbudy w latach 2015-2020. Źródło: MRPiPS-03R.*
- Tabela 9. *Wydane orzeczenia o niepełnosprawności mieszkańcom gminy Kolbudy w wieku 16 lat i więcej według stopnia niepełnosprawności w latach 2017-2019. Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim*
- Tabela 10. *Specjalistyczne usług opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w gminie Kolbudy w latach 2015-2020. Źródło: MRPiPS-03R.*
- Tabela 11. *Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym oraz odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem w gminie Kolbudy w latach 2015-2019. Źródło: BDL GUS.*
- Tabela 12. *Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania w gminie Kolbudy w latach 2015-2020. Źródło: MRPiPS-03R.*
- Tabela 13. *Pobyt w domu pomocy społecznej mieszkańców gminy Kolbudy w latach 2015-2020. Źródło: MRPiPS-03R.*
- Tabela 14. *Liczba miejsc statutowych i przyjętych dzieci do przedszkoli niepublicznych według stanu na dzień 31 marca 2021 roku w gminie Kolbudy. Źródło: opracowanie własne Urząd Gminy.*

Tabela 15. Liczba uczniów i dzieci w szkołach w publicznych i niepublicznych jednostkach oświatowych według stanu na dzień 30 września w gminie Kolbudy w latach 2015-2020. Źródło: opracowanie własne Urząd Gminy.

Tabela 16. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 000 mieszkańców w latach 2015-2019. Źródło: BDL GUS.